

Sosiaali- ja terveysministeriön

Tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2021

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2021

Sosiaali- ja terveysministeriö

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Publication distribution**Institutional Repository
for the Government
of Finland Valto**

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Publication sale**Online bookstore
of the Finnish
Government**

vnjulkaisumyynti.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö
CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-00-8492-9
ISSN pdf: 2242-0037

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto
Kannen kuvat: Tuula Holopainen, Irmeli Huhtala, Kuvatoimisto Rodeo, Shutterstock

Helsinki 2022

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2021

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2022:5

Julkaisija Sosiaali- ja terveysministeriö

Yhteisötekijä Sosiaali- ja terveysministeriö

Kieli Suomi **Sivumäärä** 97

Tiivistelmä Sosiaali- ja terveysministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2021 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

Asiasanat tilinpäätös, talous, toimintakertomus

ISBN PDF 978-952-00-8492-9 **ISSN PDF** 2242-0037

Asianumero VN/4171/2022

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8492-9>

Social- och hälsovårdsministeriets bokslut och verksamhetsberättelse för 2021

Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2022:5

Utgivare Social- och hälsovårdsministeriet

Utarbetad av Social- och hälsovårdsministeriet

Språk finska

Sidantal 97

Referat Bokslutet för året 2021 för bokföringsenheten Social- och hälsovårdsministeriet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.

Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.

Nyckelord bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse

ISBN PDF 978-952-00-8492-9

ISSN PDF 2242-0037

Ärendenr. VN/4171/2022

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8492-9>

Sisältö

1	JOHDON KATSAUS	7
2	TULOKSELLISUUS	11
2.1	Korona.....	11
2.2	Palvelut	13
2.3	Toimintakyky	21
2.4	Toimeentulo	23
2.5	Horisontaaliset tavoitteet.....	24
2.6	Lainsäädäntö.....	25
2.7	Muu toiminta.....	26
3	VAIKUTTAVUUS.....	29
3.1	Toiminnan vaikuttavuus	29
3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	39
4	TOIMINNAN TEHOKKUUS.....	42
4.1	Toiminnan tuottavuus	43
4.2	Toiminnan taloudellisuus.....	44
4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	46
4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	49
5	TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	51
5.1	Tuotokset ja laadunhallinta.....	51
5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	54
6	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	55
7	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	60
7.1	Rahoituksen rakenne	60
7.2	Talousarvion toteutuminen	60
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	64
7.4	Tase	66

8	SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	68
9	ARVIOINTIEN TULOKSET	70
10	YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	71
	10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	71
	10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	71
11	TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	72
12	TUOTTO- JA KULULASKELMA	84
13	TASE.....	86
14	LIITTEET	88
15	ALLEKIRJOITUS	97

1 JOHDON KATSAUS

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kertomusvuosi oli edelleen poikkeuksellinen covid-19-pandemian aiheuttaman kriisijohtamisen takia. Kertomusvuonna jatkettiin hallinnonalan resurssien keskittämistä epidemian torjuntaan ja hoitoon sekä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman toteutukseen.

Huolimatta covid-19-epidemiasta hallitusohjelman toteuttamisessa onnistuttiin pääosin suunnitelmien mukaisesti. Tämä oli mahdollista sen ansiosta, että ministeriön henkilöstö oli erittäin sitoutunutta tehtäviinsä ja valmis joustamaan muun muassa työajoissa. Tehtäväjärjestelyistä, töiden priorisoinneista ja lisärekrytoinneista huolimatta suurella osalla virkamiehistä oli vuonna 2021 edelleen erittäin suuri työkuorma. Ministeriössä tehtiin vuoden 2020 tapaan poikkeuksellisen paljon ylitoita, joskin koko ministeriössä yhteensä selvästi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Valtaosalla henkilöstöstä säännöllinen työaika riitti pääsääntöisesti tehtävien hoitamiseen. Keskeiseksi työn riskiksi tunnistettiin kiireen ja liian suuren työmäärän aiheuttama uupuminen. Henkilöstön jaksamista pyrittiin tukemaan johtamisen keinoin, muun muassa korostamalla esimiehen tukea.

Hallituksen käynnistämän sosiaaliturvauudistuksen valmistelu jatkui kertomusvuonna. Uudistus ulottuu kahdelle eduskuntakaudelle. Sosiaaliturvakomitea työsti ongelmaraaportteja järjestelmän uudistustarpeiden hahmottamiseksi ja niiden pohjalta on jatkettu komitean kannanottojen valmisteluun. Kannanotoissa on tarkoitus konkretisoida sitä, mihin ongelmakohtiin haetaan ratkaisuja. Vuonna 2022 on tarkoitus näiden pohjalta valmistella komitean välimietintöä, joka tukisi seuraavia hallitusohjelmaneuvotteluja.

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti, osa 1.7.2021 ja viimeiset vuoden 2023 alusta. Ehdotuksen mukaiset hyvinvointialueet perustettiin heinäkuun alussa ja uudistuksen toimeenpano käynnistyi. Kaikille alueille perustettiin väliaikaiset toimielimet lain määrittämässä ajassa. Ministeriöt (SM, STM ja VM) tukevat alueilla

tapahtuvaa toimeenpanoa mm. valmisteluryhmien ja verkostojen avulla sekä kehittämällä jatkuvaa vuoropuhelua ja tilannekuvan seurantaa. Vuonna 2020 käynnistyneen

rakenneuudistuksen valtionavustushankkeilla tuettiin alueilla tapahtuvaa vapaaehtoista alueellista valmistelua, joka loi pohjaa varsinaiselle toimeenpanolle.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa 2020–2023 tuetaan hyvinvointi-alueita kehittämään uudenlainen ja laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus. Ohjelmassa kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja se tähtää erityisesti palveluiden saatavuuden parantamiseen ja asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen ja yhteensovittamiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyötä vahvistetaan, jotta asiakkaan tilanne voidaan arvioida kokonaisuutena ja hän saa tarvittavan avun tai tuen yhdellä yhteydenotolla. Ohjelma ja sen tavoitteet nivoutuivat yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen kansallisen ja alueellisen valmistelun kanssa.

Ministeriön hallinnonalalla jatkettiin työllisyysasteen nostoa tukevia hallitusohjelman mukaisia toimia työelämään suuntautuvilla ohjelmilla. Ohjelmat etenevät suunnitellusti ja niiden toimenpiteitä suunnataan sekä työelämässä että työelämän ulkopuolella oleviin. Ohjelmissa muun muassa vahvistetaan työkykyä ja työhyvinvointia sekä täytetään tunnistettuja tietotarpeita. Ohjelmissa on myös otettu huomioon pandemian vaikutukset työelämään ja niissä on kehitetty ennalta ehkäiseviä työkaluja työpaikkojen tukemiseksi.

Myös hallitusohjelman keskeiset tasa-arvohankkeet etenivät suunnitelman mukaisesti: hallituksen tasa-arvo-ohjelman seuranta jatkettiin ja palkka-avoimuutta käsittelevän kolmikantaisen työryhmän muistio julkistettiin marraskuussa. Samapalkkaisuuteen liittyvät tutkimus- ja kehittämishankkeet etenivät.

Muissa hallitusohjelmaa tukevissa hankkeissa valmisteltiin muun muassa lääkehuoltoa koskevan lainsäädännön muutoksia sekä perhevapaa-uudistus. Vanhuspalvelulakiin ja sosiaalihuoltolakiin lisättiin säännökset, joilla muun muassa parannetaan kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja laatua sekä edistetään kotihoidon henkilöstön riittävyyttä. Lastensuojelulakiin lisättiin henkilöstömitoitusta koskevat säännökset. Genomi- ja biopankkilakien valmistelua on jatkettu, samoin hoitotakuuta ja toimeentulotukilainsäädännön uudistamista koskevien säännösten valmistelua. Työsuojelu- ja työturvallisuuslainsäädäntöä muutettiin mm. saattamalla sääntelyä yhteensopivaksi EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa sekä tekemällä säännöksiin EU:n markkina- ja valvonta-asetuksen kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvät muutokset. Vuonna 2021 valmistui myös mm. eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain kokonaisuudistus, jossa lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa ja vapaaehtoista lisäeläketointia harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaa sääntelevät lait erotettiin omiksi laeikseen.

Kertomusvuonna STM edisti kansainvälisessä toiminnassaan pandemiavalmiutta ja -vastetta, hyvinvointitaloutta, digitaalisuutta ja innovaatioita sekä sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia EU- ja kansainvälisen yhteistyön painopisteiden mukaisesti.

EU-terveyssektorin toimia ohjasi voimakkaasti edelleen koronaviruspandemiaan vastaaminen. Samaan aikaan työ tuleviin terveysuhkiin varautumiseksi käynnistyi ja näkyi vahvasti EU:ssa, jossa valmisteltiin merkittävää terveysunioni-lainsäädäntöpakettia. Myös maailman terveysjärjestö WHO:ssa päätettiin uuden pandemiasopimuksen neuvotteluiden käynnistämisestä. Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuuskau-
dellamme edistimme etenkin sosiaali- ja terveyssektorin valmius- ja varautumisyhteis-
työtä Pohjoismaiden kesken.

Pandemiatilanteen asettamista haasteista huolimatta kansainvälinen yhteistyö sosi-
aali- ja terveysministeriön hallinnonalalla oli aktiivista ja vahvaa. Ministeriö seurasi ja
tuki hallinnonalan osalta ihmisoikeuskehitystä, YK:n toimielinten työskentelyä, Suo-
men Afrikka-strategian valmistelua ja Team Finland -toimintaa sekä valmistautui Ba-
rentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuskauteen 2022.

Arvio toimintaympäristön keskeisistä riskeistä

Pitkittynyt covid-19-epidemia on paitsi kuormittanut sosiaali- ja terveydenhuollon pal-
veluja, myös aiheuttanut mittavaa hoito-, palvelu- ja kuntoutusvelkaa. Myös väestön
toimintakyky on heikentynyt epidemian seurauksena. Epidemian vaikutukset näkyvät
erityisesti heikommassa asemassa olevien väestöryhmien tilanteessa. Riskinä on,
että epidemian aiheuttaman tilanteen korjaaminen vaatii merkittävästi aikaa ja resurs-
seja ja heikentää palvelujärjestelmän uudistusten toimeenpanoa.

Suomessa on edelleen merkittäviä terveys- ja hyvinvointieroja alueiden ja väestöryh-
mien välillä. Vaikka olemme monilla hyvinvointimittareilla korkealla tasolla, on Suo-
messa edelleen eriarvoisuutta. Se näkyy tulojen, osaamisen, työllisyyden, terveyden,
hyvinvoinnin ja asuinalueiden kehityksen epätasaisena jakautumisena sekä eroina eri
väestöryhmien yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Covid-19-epidemia on edelleen
korostanut näitä eroja. Palveluvajeiden kasvaessa ja pitkittyessä on riskinä, että ih-
misten elämäntilanteet vaikeutuvat merkittävästi, mikä voi näkyä lähitulevaisuudessa
monialaisen palvelun tarpeen lisääntymisenä.

Kansainvälisessä vertailussa tuloerot ovat Suomessa pienet ja sosiaalinen liikkuvuus
korkeaa, mutta varallisuuserot ovat Suomessa kasvaneet lähes yhtäjaksoisesti
30 vuotta. Köyhyyteen ja syrjäytymiseen liittyy vahvasti moniongelmaisuus ja ylisuku-
polvisuus. Köyhyysriski kohdentuu erityisesti yksinhuoltajalapsiperheisiin, nuoriin ai-
kuisiin, pitkäaikaistyöttömiin, yksin asuviin, sekä yli 75-vuotiaisiin. Kodin ulkopuolelle
sijoitettujen lasten määrä on kasvanut pitkään. Viime vuosina on saatu myös tutki-
musnäyttöä siitä, että yhteiskunnan rakenteet eivät riittävästi tue yhdenvertaisuuden
toteutumista taustasta riippumatta. Sukupuolten tasa-arvossa on tapahtunut edistystä,
mutta haasteita on edelleen erityisesti palkkatasa-arvossa ja naisten asemassa työ-
elämässä, jossa epätyypilliset työsuhteet kasautuvat naisille. Myös hoivavastuu ja
perhevapaiden käyttö jakautuvat epätasaisesti naisten ja miesten välillä.

Hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen haaste nähdään pääosin seurauksena huolto-suhteen epäsuotuisesta kehityksestä. Syntyvyys on alentunut 2010-luvulla neljänneksellä ja Suomen väestö vanhenee aiemmin oletettua nopeammin. Väestön ikääntymisen muuttaa yhteiskuntaa ja muutos näkyy eri alueille erilaisina kehityskulkuina. Työikäisen väestön vähentyessä ja väestön ikääntyessä eläkkeet sekä hoito- ja hoivamenot kasvavat suhteessa talouden resursseihin. Suomen taloudessa yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa tulevina vuosikymmeninä nopeasti. Menopaineita lisäävät erityisesti terveydenhuollon ja hoivamenojen kasvu. Työurien pidentämiseen sekä hyvinvoivaan ja aktiiviseen ikääntymiseen liittyvät kysymykset tulevat yhä tärkeämmiksi. Työikäisten suhteellinen osuus Suomessa vähenee väestön ikääntyessä, mikä vaikuttaa työvoiman riittävyyteen. Samalla mielenterveyssyihin liittyvät sairauspoissaolot ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen on lisääntynyt merkittävästi. Kaikkiaan työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä on vähentynyt 8 %.

Vuonna 2020 koronapandemia ja sen hillitsemiseksi tehdyt toimet olivat pääsyy työllisyyden heikentyneeseen kehitykseen. Työllisyys kuitenkin koheni merkittävästi vuoden 2021 aikana. Tutkitusti vaikutukset osuivat pahimmin niihin, jotka ovat jo valmiiksi huonommassa työmarkkina-asemassa ja siten pandemian jatkuminen pahentaa jo olemassa olevaa eriarvoisuutta työmarkkinoilla. Koronapandemiasta johtuvien negatiivisten hyvinvointi- ja terveysvaikutusten sekä hoito- ja palveluvelan umpeen kuromiseksi tarvitaan pidempiaikaisia toimenpiteitä. Esimerkiksi hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista tulee toteuttaa selvitys- ja tutkimushankkeita, jotka osoittavat keskeiset pidempiaikaiset vaikutukset, mahdollistaen toimenpiteiden paremman kohdentamisen ja vaikuttavuuden.

2 TULOKSELLISUUS

Toimintakertomuksessa ministeriön tuloksellisuutta on kuvattu hallinnonalan strategian neljän strategisen painopisteen mukaisesti jaoteltuna: toimintakyky, toimeentulo, palvelut ja horisontaaliset. Strategisia painopisteitä toteutetaan neljällä ohjelmalla: SOTE, SOTU, työkyky ja tasa-arvo. Pääministeri Marinin hallitusohjelma sekä hallituksen toimintasuunnitelman tavoitteet on kytketty strategiaan painopisteisiin. Suoraan hallitusohjelman toimintasuunnitelmasta johdettujen asioiden lisäksi ministeriössä tehdään muita merkittäviä hankkeita, joista on raportoitu erikseen.

2.1 Korona

Koronapandemia vaikutti edelleen merkittävästi vuoden 2021 toimintaan sosiaali- ja terveysministeriössä sekä sen hallinnonalalla. STM vastasi ministeriön toimivaltaan kuuluvien tartuntataudin torjunnan yleisen suunnittelun, ohjauksen ja valvonnan tehtävistä. Ministeriön toimet ovat pohjautuneet valtioneuvoston hybridistrategiaan.

Ministeriössä seurattiin ja arvioitiin palvelujärjestelmän tilannekuvaa ja hoito- ja palvelueläen määrää sekä tuettiin ja ohjattiin toimivaltaisia viranomaisia alueellisten suositusten ja rajoitusten käytössä. Työpanosta kohdennettiin runsaasti hybridistrategian, tartuntatautilain muutosten ja koronakorvausten valmisteluun ja toimeenpanoon. Ministeriö asetti riippumattoman Long Covid -asiantuntijaryhmän seuraamaan ja analysoimaan pitkäkestoisesta koronataudista kertyvää tietoa.

Kuntien, kuntayhtymien ja sairaanhoitopiirien kanssa tehtävän tiiviin alueellisen yhteistyön lisäksi ministeriö kehitti antamaansa ohjausta, vuorovaikutusta ja viestintää yhdessä hallinnonalaansa kuuluvien laitosten kanssa. Koronapandemian laajat vaikutukset eri hallinnonaloihin kannustivat entisestään valtioneuvoston sisäisen ja muiden viranomaisten välisen koordinaation ja yhteistyön kehittämiseen. Poikkihallinnollisen yhteistyön merkitys lisääntyi etenkin loppuvuodesta hallituksen nimittäessä koronaministerityöryhmän, jonka tehtävänä on koronatoimenpiteiden poikkihallinnollinen yhteensovittaminen ja tiedonvaihdon varmistaminen.

Globaalin pandemian jatkuessa vuodenvaihteessa 2020–2021 ja epidemian uudelleen kiihtyessä myös Suomessa, valtioneuvoston periaatepäätöksen 3.9.2020 nojalla annettu sosiaali- ja terveysministeriön covid-19-toimintasuunnitelma päivitettiin vuoden 2021 tammi-toukokuuksi (STM 2021:1). Toimintasuunnitelman tavoitteena oli hybridistrategian mukaisesti estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Rajoitustoimista huolimatta epidemiatilanne heikkeni merkittävästi helmi-maaliskuussa 2021, jolloin

hallitus totesi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan koronavirusepidemian vuoksi poikkeusoloissa. Hallitus antoi 5.3.2021 valmiuslain perusteella valtioneuvoston asetuksen valmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönnotosta (187/2021). Epidemiatilanteen kohentuessa valmiuslain mukaiset poikkeusolot todettiin päättyneeksi 27.4.2021.

Suomessa ryhdyttiin rokottamaan väestöä korona-rokotusstrategian mukaisesti heti alkuvuodesta 2021. Rokotteita tarjottiin ensimmäiseksi lääketieteellisen riskinarvion perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle, jotka hoitavat koronapotilaita, hoivakotien henkilöstölle, ikääntyneille henkilöille sekä henkilöille, joilla on vakavalle koronavirustaudille altistavia sairauksia lääketieteellisin perustein, ja tämän jälkeen muulle väestölle vanhimmista ikäluokista alkaen. Kesäkuussa 2021 noin 51 prosenttia yli 16-vuotiaista oli saanut ensimmäisenrokotteen. Joulukuussa 2021 yli 80 prosenttia yli 12-vuotiaista oli saanut kaksi rokoteannosta, ja tarvittavien tehosteannosten antaminen oli aloitettu.

Hybridistrategian toimintasuunnitelma päivitettiin 23.6.2021 (STM 2021:24) toiseksi voimassa olevaksi. Päivityksen yhteydessä todettiin, että toimintasuunnitelmaa tullaan tarkastelemaan kesän ja syksyn 2021 aikana. Syyskuussa päivitetyn uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman (STM 2021:30) tavoitteena oli avata yhteiskunta, edistää sen avoinna pitämistä ja tukea monialaisesti epidemian jälkihoitoa, talouden kasvuedellytyksiä ja jälleenrakennusta. Kun rokotteiden kohderyhmään kuuluvan väestön 80 % rokotuskattavuus oli saavutettu, rajoituksista ja suosituksista ryhdyttiin luopumaan toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintasuunnitelma sisälsi suositus- ja rajoitustoimenpiteiden lisäksi kansallisen hätäjarrumekanismien käyttöön oton kuvauksen, mikäli epidemiatilanne jatkossa heikentyisi.

EU-asetus, joka määrittää EU:n digitaalista koronatodistusta, astui voimaan heinäkuussa 2021. EU:n koronatodistus on ollut kaikkien EU-kansalaisten ja EU:ssa asuvien saatavilla ja sillä pyritään mahdollistamaan vapaa liikkuvuus EU:n alueella. EU:n digitaalista koronatodistusta on mahdollista käyttää myös kansallisesti, ja syksyllä 2021 sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä oikeusministeriö ryhtyivät valmistelemaan koronatodistuksen kansallista käyttöönottoa eli koronapassia. Koronapassi säädettiin vaihtoehtoiseksi terveysturvallisuustoimeksi käyttöön silloin, kun kyseistä tilaisuutta tai tilaa koskevia rajoituksia on voimassa. EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö käynnistyi lokakuun 16. päivä 2021.

Epidemiatilanne heikentyi merkittävästi loppuvuodesta 2021 niin globaalisti kuin Suomessaakin nopeasti leviävän Omikron-virusmuunnoksen myötä. Uudistetun hybridistrategian täysimääräiset rajoitus- ja suositustoimet eivät hillinneet epidemiaa riittävästi, joten hallitus hyväksyi toimintasuunnitelman mukaisesti 22.12.2021 periaatepäätöksen puoltamana kansallisen hätäjarrumekanismien käyttöön oton. Hätäjarrumekanismien käyttöön oton kautta alueelliset päätöksentekijät ohjattiin ottamaan käyttöön tarvittavat

tiukemmat rajoitustoimet viruksen leviämisen estämiseksi sekä palvelujärjestelmän ylikuormittumisen estämiseksi.

Erilaisten epidemian hillitsemiseksi tehtävien toimien lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on ollut osaltaan tunnistamassa ja arvioimassa koronaepidemian lyhyt- ja pitkäaikaisvaikutuksia väestön terveyteen ja toimintakykyyn, tasa-arvoon sekä toimeentuloon. Varsinaisten epidemiatoimien ohella ministeriön työssä onkin korostunut muun muassa epidemian negatiivisten sosiaalisten ja terveysvaikutusten hillintään tähtäävä työ, sekä pitkäaikaisempien elpymistoimien suunnittelu. Ministeriö on osaltaan osallistunut myös erilaisten valtionavustusten ja -osuuksien valmisteluun.

Sosiaali- ja terveysministeriö teki joulukuussa 2021 päätökset kunnille, kuntayhtymille ja Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävistä covid-19-valtionavustuksista. Avustusten yhteissumma oli 726 miljoonaa euroa ja avustuksilla korvattiin koronaepidemian kustannuksia, joita on aiheutunut 1.1.–31.8.2021 erityisesti testauksesta, jäljittämisestä, rokottamisesta ja hoidosta. Loppuvuoden 2021 korvausten haku toteutetaan alkuvuonna 2022. Avustukset perustuvat valtioneuvoston asetukseen 860/2021. Lisäksi vuonna 2021 toteutettiin joitakin erillisiä valtionavustushakuja muun muassa rajojen terveysturvallisuuteen.

2.2 Palvelut

Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista, sote-uudistus eteni vuonna 2021 sotejärjestämislain tultua hyväksytyksi varsinaiseen toimeenpääntöön. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, jolla säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan.

Tavoitteena on:

- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella asuville,
- parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta,
- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja,
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
- vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Hyvinvointialueilla toimintarakenteita ja -tapoja luodaan ihmislähtöisten palvelukokonaisuuksien aikaansaamiseksi. Tavoitteena on perus- ja erityistason palvelujen entistä parempi yhteentoimivuus, samoin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja pelastustoimen palvelujen saumattomuus.

Hyvinvointialueiden aloittamisen ja sote-palvelujen järjestämisvastuun siirtämisen tueksi ministeriössä organisoiduttiin toimeenpanoa varten ja laadittiin tiekartta vuosille 2021–2023. Tiekartta on laadittu sekä alueellisen että kansallisen valmistelun näkökulmasta ja sen toimeenpanossa ovat mukana alueet ja ministeriöt (STM, VM ja SM). Lisäksi ministeriössä tehtiin aktiivista työtä tammikuussa 2022 pidettyjen ensimmäisten aluevaalien näkyvyyden ja onnistumisen tueksi viestinnän ja mm. aluevaltuutetun oppaan avulla. Edellä mainittujen tehtävien lisäksi ministeriössä jatkettiin alueiden ohjausneuvotteluiden järjestämistä ja aiemmin myönnettyjen sote-uudistusta tukevien rakenneuudistushankkeiden (2020–2021) ohjausta. Rakenneuudistushankkeilla tuettiin sote-uudistuksen valmistelua, mukaan lukien tiedolla johtamisen Toivo-ohjelma ja ICT-muutostarpeet. Loppuvuodesta 2021 alueille myönnettiin yhteensä 16 miljoonaa euroa valtionavustusta ICT-muutostoimenpiteiden esivalmisteluun. Varsinainen valtionavustushaku toteutetaan vuonna 2022.

Sote-järjestämislain hyväksymisen jälkeen ministeriössä ryhdyttiin valmistelemaan sekä lain perusteella annettavia asetuksia, eduskunnan edellyttämiä lausumia, että täydentävää hallituksen esitystä. Lisäksi eduskunnalle annettiin Sote100-lakipaketti, jolla täsmennetään eri hallinnonalojen lainsäädäntöön sote-uudistuksesta aiheutuvat teknisluontoiset päivitykset.

Perustason sosiaali- ja terveystalvveluja kehitetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-ohjelmassa. Ohjelmaa toteutetaan alueellisilla kehittämishankkeilla, jotka rahoitetaan valtionavustuksilla. STM vastaa ohjelman strategisesta johtamisesta ja valvoo hankkeita. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tukee ja koordinoi Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman alueellisten hankkeiden toimeenpanoa. Vuonna 2021 Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmassa toteutettiin suunnitelman mukaisesti yhteensä yli 180 miljoonan euron täydentävä valtionavustushaku alueille ja sairaanhoitopiireille. Täydentävällä valtionavustushaulla täydennetään, syvennetään, laajennetaan ja jatketaan vuonna 2020 käynnistettyjä hankkeita erityisesti lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman, mielenterveysstrategian tavoitteiden ja iäkkäiden kotona asumista tukevien palvelujen kehittämisen tueksi.

Yhteiskunnan toipumiseksi koronapandemian vaikutuksista ja vihreän siirtymän vauhdittamiseksi Euroopan unionissa käynnistettiin kertaluontoinen elpymisväline, jonka avulla voidaan toteuttaa palvelujen kehittämistä. Suomessa elpymisvälineen kansallinen valmistelu ja toimeenpano tapahtuu Suomen kestävän kasvun ohjelmana. Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevaa osuutta Suomen kestävän kasvun ohjelmasta valmisteltiin laaja-alaisesti ministeriössä ja sen päätavoitteena on purkaa ko-

ronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa ja nopeuttaa hoitoon pääsyä. Elpymisvälineen rahoitusta voi käyttää muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamallien uudistamiseen sekä digipalvelujen ja johtamisen ratkaisujen kehittämiseen hyvinvointialueilla. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa kestävän kasvun ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä sekä osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävän kasvun vauhdittamiseksi. Edellä mainittuja tavoitteita tukemaan on varattu noin 400 miljoonan euron rahoitus, joka jaetaan pääosin valtionavustuksina alueille. STM:ssä toimeenpanossa edettiin siten, että ensimmäinen valtionavustushaku avattiin loppuvuodesta 2021 ja se päättyi helmikuussa 2022.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja digitalisaation kehittäminen on viety osaksi sisältölähtöistä kehittämistä niin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukseen kuin Kestävän kasvun ohjelmaa. Lisäksi toimintavuonna 2021 valmistui hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisarkkitehtuurin kuvaus ja sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan linjaukset lausunnon.

Eduskunnan sote-järjestämislakiin antamien lausumien pohjalta aloitettiin Kemian ja Savonlinnan sairaaloiden palvelutason turvaamista koskevien toimenpiteiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ja niiden rahoitusta koskevan erillislainsäädännön valmistelu. Valmisteltavalla lainsäädännöllä täydennettäisiin erityisesti yliopistollisten sairaaloiden asemaa ja tehtäviä koskevia säännöksiä sekä sosiaalihuollon kehittämistoiminnan tehtäviä ja rakenteita koskevaa sääntelyä. Omana kokonaisuutenaan käynnistettiin ammattikorkeakoulujen harjoittelukorvausten siirto osaksi palvelujärjestelmälle maksettavia koulutuskorvauksia. Esitykset on tarkoitettu antaa eduskunnalle vuoden 2022 aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain valmistelu käynnistettiin ja sillä on tarkoitus yhtenäistää julkista ja yksityistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat ennakkovalvonnan, toiminnan aikaisen valvonnan sekä omavalvonnan sääntelyt ja menettelytavat sekä vahvistaa ja tukea asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista kaikilla tasoilla. Esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2022.

Vuonna 2021 edistettiin myös sosiaalihuollon kehittämisohjelmaa, jonka toimenpiteitä on sisällytetty kaikkiin alueellisiin hankkeisiin.

Tulevaisuuden sote-keskuksen täydentävän valtionavustushaun myötä maksuttoman ehkäisyn kokeilu pääsee käynnistymään vuoden 2022 alusta. Kokeiluihin on lähdössä mukaan 16 hyvinvointialuetta. Kuusi aluetta ei osallistu kokeiluun. Nämä alueet olivat kirjanneet hankehakemuksiinsa poisjäämisen syyksi, että maksuton ehkäisy on alueella jo järjestetty. Tiedonkeruu kokeilusta suunnitellusti vaalikauden lopulla tehtävää vakinaistamispäätöstä varten tulee aikataulusyistä olemaan erittäin haasteellista.

Mielenterveysstrategian ja itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa tukevia valtionavustushankkeita käynnistettiin 2020–2021 ja nämä hankkeet jatkuvat myös vuonna 2022. Hankekokonaisuudessa on viisi itsemurhien ehkäisyn (IE), 15 mielen-terveysosaamisen vahvistamisen (MITO) ja viisi poikkihallinnollista tuetun työllistymisen IPS-toimintamallin käyttöönoton hanketta. Tavoitteena on mielenterveyden haasteiden ehkäisy, nykyistä varhaisempi tunnistaminen ja puuttuminen, asiakkaiden sujuva avun saaminen sekä mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden työllistymisen edistäminen. Mielenterveysstrategian yhtenä keskeisenä tavoitteena on vahvistaa mielenterveyden huomioimista myös eri hallinnonalojen ja järjestöjen toiminnassa sekä yhteistyörakenteissa kaikilla tasoilla. Tähän tavoitteeseen liittyen marraskuussa 2021 avautuneessa valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan 2022 hankehaussa yhtenä hanketeemana on Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi.

Erikoissairaanhoidon työnjakoasetus (ns. keskittämisasetus) päivitettiin hallitusohjelman mukaisesti yhdessä palvelujärjestelmän toimijoiden kanssa vuoden 2021 alussa. Taustalla oli erityisesti keskussairaaloiden kirurgian alan pätevyyden tukemisen tarve, minkä vuoksi tietyt säännökset lievennettiin.

Asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisessä on käynnissä yhdeksän hanketta kaupungeissa, joissa on eniten asunnottomia. Täydentävä valtionavustushaku toteutettiin alkuvuodesta 2021. Myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama arviointi hankekokonaisuudesta käynnistyi.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimeenpanoa jatkettiin hallitusohjelman linjausten mukaisesti. LAPE-muutosohjelman perustason palveluita kehittävä valtionavustushankkeet toteutetaan osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa ja niissä kehitetään perhekeskuksia ja lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea arjessa sekä lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja. Vuonna 2021 toteutettiin Tulevaisuuden sote-keskus ohjelman täydennyshaku vuosille 2021–2023, jonka yhteydessä LAPE-muutosohjelman hankkeille jaettiin lisärahoitusta 21 milj. euroa. Täydennyshaun painopisteinä olivat lasten kuntoutuksen ja matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen. Myös lastensuojelun kehittämiseen oli mahdollista hakea rahoitusta. Lastensuojelua kehitettiin myös osana LAPE-muutosohjelmaa toteutettavassa Lastensuojelun monialainen kehittäminen valtionavustushankkeessa, jossa 5 alueellisen hankkeen koordinoinnista vastaavat sosiaalialan osaamiskeskukset. Kuraattori- ja psykologipalvelujen ja muiden sote-palvelujen yhdyspintatyö aloitettiin tiedonkulun ja palveluiden saatavuuden parantamiseksi.

Hallitusohjelmaan sisältyvällä poikkihallinnollisella Ikäohjelmalla varaudutaan väestön ikääntymisestä seuraavaan yhteiskunnalliseen muutokseen. Ikäohjelman toimeenpanoa jatkettiin ohjelman mukaisesti. Ohjelmassa edistetään toimintakykyistä ikääntymistä, luodaan työhyvinvointia ja alan vetovoimaa parantavia toimintamalleja (Hyvä veto -hanke), hyödynnetään teknologiaa iäkkäiden hyvinvoinnin parantamisessa (mm.

KATI -ohjelma), vahvistetaan vapaaehtoistyön roolia (Vapaa! – Fri! -hanke), edistään ikäystävällistä asumista ja asuinympäristöjä (Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelma vuosille 2020–2022) sekä sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväää palvelujärjestelmää (mm. JOPA -hanke ja omavalvonnan kehittäminen). Vuonna 2021 aloitettiin valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelu ikäohjelman jatkotavoitteista ja toimenpiteistä. Ikäohjelman rinnalla toimeenpannaan iäkkäiden laatusuositusta hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi vuosille 2020–2023.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä vuonna 2020 annettu lakiesitys hyväksyttiin kertomusvuonna. Lain perusteella valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietovarantoon eli Kanta-arkistoon tallennetaan terveydenhuollon potilastietojen lisäksi myös sosiaalihuollon asiakastietoja sekä hyvinvointitietoja.

Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla valmisteltiin vuoden 2021 aikana uusi asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia vuosille 2022–2026. Vaasan sairaanhoitopiirin Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskus (1.12.2021 alkaen Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus) on toiminut ministeriön tukena käytännön valmistelussa. Aikaisemmasta poiketen strategiaan sisällytetään myös toimeenpanosuunnitelma, jotta tavoitteiden siirtäminen arjen toimintaan voidaan aloittaa heti strategiakauden alusta. Strategia on tarkoitus antaa ja sen mukaiset toimet käynnistää heti vuoden 2022 alussa.

Monikanavarahoituksen purkamista pohtinut virkamiestyöryhmä työskenteli alkuvuoden 2021 ja raportista pyydettiin lausuntoja kesällä 2021. Ahvenanmaan erityiskysymyksiä pohti virkamiesryhmä syksyllä 2021. Näiden selvitysten pohjalta syksyllä 2021 parlamentaarinen ryhmä käsitteli kokonaisuutta ja luovutti kannanottonsa hallitukselle marraskuussa 2021.

Kansaeläkelaitosta koskevan lain uudistamista varten asetettiin parlamentaarinen ryhmä, joka työskenteli vuoden 2021. Ryhmä keskusteli hallinnollisista uudistamisen tarpeista.

Sairausvakuutuslakiin tehtiin väliaikainen muutos covid-19-taudin rokotustoimenpiteen korvaamista varten 10 euron taksalla. Kansaneläkelaitos (Kela) voi maksaa kyseisen korvauksen yksityiselle palveluntuottajalle myös silloin, kun omavastuuosuuden olisi maksanut vakuutetun sijasta hänen työnantajansa. Lakimuutoksen seurauksena myös rokotuksiin tehtävät matkat tulivat Kelan matkakorvausten piiriin. Myös vuonna 2020 väliaikaisesti korotettua testaamisen korvausta ja vastaavaa työnantajan maksamahdollisuutta jatkettiin.

Työttömyysturvaan liittyviä covid-19-taudista johtuvia väliaikaisia muutoksia jatkettiin useampaan kertaan. Muutosten tavoitteena oli selkeyttää ja yksinkertaistaa säännöksiä ja siten keventää etuushakemuksien käsittelyn edellyttämää työmäärää sekä tukea työn vastaanottamista ja työvoiman alueellista liikkuvuutta.

Lastenasiantalo- / Barnahus-mallin levittämisen valtakunnallinen työ jatkui THL:n koordinoimana. Hankkeelle myönnettiin alueelliseen työhön sekä THL:n, poliisin ja syyttäjän tekemään koordinaatiotyöhön vuotuisesti 2,8 miljoonaa euroa. Alueiden valtionavustuspäätökset tehtiin vuosille 2022–2023. Myös jatkovuodet 2024–2025 on huomioitu julkisen talouden suunnitelmassa. Lastenasiantalo/Barnahus -malli on otettu käyttöön koko Suomen alueella. Malli kehittyy edelleen sekä vakiintuu monialaisen koordinaation avulla.

Kansallinen lapsistrategia valmisteltiin parlamentaarisessa yhteistyössä ja julkaistiin 23.2.2021 (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:8). Kunkin hallituksen tehtävänä on laatia ja toteuttaa tarkempi toimeenpanosuunnitelma strategian linjausten edistämiseksi hallituskaudellaan. Lapsistrategian ensimmäinen toimeenpanosuunnitelma hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 7.10.2021 (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:81). Toimeenpanosuunnitelmassa on huomioitu ne jo käynnissä olevat toimenpiteet ja hankkeet, jotka edistävät osaltaan strategian linjauksia. Lisäksi suunnitelmassa asetetaan 30 toimenpidettä, joita toteutetaan vuosien 2021–2022 aikana. Osana strategian toimeenpanoa luovutetaan valtioneuvostolle seurantakertomus lapsistrategian linjausten sekä toimeenpanosuunnitelman toimenpiteiden edistämisestä. Seurantakertomus valmistellaan vuoden 2022 aikana ja julkaistaan vuoden 2023 alussa.

Lastensuojelun vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän 4.9.2020 julkaistu raportti sisälsi ehdotuksen hallituksen esitykseksi vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi, mikä lähetettiin laajoille lausuntokierroksille. Lausuntokierrosten tuloksena lastensuojelulainsäädännön uudistaminen päätettiin vaiheistaa. Lastensuojelun sosiaalityön asteittain kiristyvää vähimmäishenkilöstömitoitusta koskeva hallituksen esitys (HE 170/2021 vp) annettiin eduskunnalle syksyllä ja laki lastensuojelulain 13 b §:n muuttamisesta (1276/2021) tuli voimaan 1.1.2022. Vuonna 2022 ja 2023 yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 35 asiakasta vastuullaan ja vuodesta 2024 alkaen enintään 30 lasta. Myös sosiaalityön koulutuspaikkoja tullaan lisäämään 200:lla aloituspaikalla ajalla 2022–2027. Muuta osuutta lastensuojelulainsäädännön uudistamisesta valmistellaan ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle budjettilakien aikataulussa syyskuussa 2022.

Opiskeluhuollon kehittämistä ja sote-uudistukseen liittyvää lainvalmistelutyötä jatkettiin opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen hyvinvointialueille siirtämiseen liittyen. Hallituksen esitys hyvinvointialueiden sekä koulutuksen järjestäjien yhteistyön varmistamiseksi opiskeluhuollossa annetaan eduskunnalle kevätistutokauden alussa 2022. Kuraattori- ja psykologipalvelun tiedonhallinnan kokonaisuuden työstäminen aloitettiin THL:n kanssa keväällä 2021 ja työ jatkuu edelleen.

Vuodesta 2015 vuoteen 2021 turvakotien määrä on kasvanut 19 turvakodista 29 turvakotiin ja turvakotien perhepaikkoja on lisätty 114 perhepaikasta 211 perhepaikkaan. Vuonna 2021 perhepaikkojen määrää oli edelleen tarkoitus lisätä 20 paikalla sekä

tehdä parannuksia turvakotien esteettömyyteen. Esteettömyyteen tehtävät parannukset aloitettiin vuoden 2021 aikana ja ne jatkuvat vuonna 2022. Johtuen rakennuttamiseen liittyvistä aikatauluviivästyksistä vuodelle 2021 suunniteltu 20 perhepaikan lisäys viivästyi ja se on tarkoitus tehdä 2022. Edellä mainittujen 20 perhepaikan lisäksi turvakoteihin on vuonna 2022 suunnitteilla neljä uutta perhepaikkaa

STM:n vuonna 2020 asettaman ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön uudistamista valmistelevan työryhmän työ jatkui vuonna 2021. Työryhmän tavoitteena on selkeyttää vallitsevaa lainsäädäntöä ja käytäntöjä ihmiskaupan uhrien auttamisessa. Lisäksi tavoitteena oli heikentää avun saamisen kytköstä rikosprosessiin ja sen etenemiseen. Vuonna 2021 työryhmän keskeisinä tehtävinä oli tehdä ehdotus ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan järjestelmän kehittämiseksi ja uudeksi rakenteeksi sekä käydä läpi nykylainsäädännön muutostarpeita.

Vammaispalvelulainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettiin. Keväällä 2021 järjestettiin viisi kaikille avointa kuulemistilaisuutta sekä toteutettiin tilaisuuksissa käsiteltyihin teemoihin liittyvät kyselyt. Syksyn aikana järjestettiin useita kohdennettuja kuulemistilaisuuksia eri sidosryhmille.

Vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen budjetoinnin kokeiluhanke saatiin päätökseen vuoden 2021 lopussa. Kaikki hankkeen yhdeksän alueellista osahanketta osallistuivat THL:n koordinoimaan valtakunnalliseen kehittämistyöhön. Hankkeessa selvitettiin ja arvioitiin, miten henkilökohtainen budjetointi olisi otettavissa käyttöön ja osaksi vammaisten henkilöiden palvelujen järjestämistä Suomessa. Hankkeessa kuvattiin nykyisen lainsäädännön mahdollistamat yksilölliset palvelujen järjestämis- ja toteuttamisratkaisut sekä luotiin soveltuvien osien säädösluonnoksen muotoon laadittu henkilökohtaisen budjetoinnin malli. Vammaisten työtoimintaa ja työhönvalmennusta koskeva säädöstyö käynnistyi.

lääkäiden henkilöiden palvelujen uudistamisen toisen vaiheen valmistelua jatkettiin. Hallituksen esitysluonnos sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain muuttamisesta oli lausuntokierroksella kesällä ja hallituksen esitys annettiin eduskunnalle joulukuussa. Eduskunta käsittelee esitystä kevätistuntokaudella 2022. Uudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat kotihoidon laadun ja riittävyyden vahvistaminen, asumisen ja palvelut sisältävien konseptien monipuolistaminen sekä asumispalveluja koskevan sääntelyn selkeyttäminen.

Syksyllä 2021 käynnistettiin selvitys, jossa THL selvittää omaishoidon tuen myöntämiskriteerien nykytilannetta ja yhtenäistämistä. Selvitys tukee sote-uudistuksen edellyttämää omaishoidon tuen kriteerien yhtenäistämistä hyvinvointialueilla. Kesällä 2022 valmistuvaan selvitykseen sisällytetään ehdotus omaishoidon tuen hoitopalkkioiden valtakunnallisiksi myöntämisperusteiksi.

Hoitotakuun tiukentamista koskevan hallituksen esityksen valmistelu jatkui tiiviissä yhteydessä hoitoon pääsyä edistävien hankkeiden (Tulevaisuuden sote-keskus ja Suomen kestävä kasvun ohjelma) kanssa. Hoitotakuun tiukentamista koskevan hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausunnolle vuoden 2021 lopulla.

Paperittomien terveydenhuoltoa ja rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön uudistamistyöt olivat myös käynnissä. Mielenterveys- ja päihdelainsäädännön uudistamistyö käynnistettiin.

Seulonta-asetusta muutettiin elokuussa. Suolistosyöpien seulonta laajentui valtakunnalliseksi, ja kohdunkaulansyövän seulonnat laajennettiin koskemaan kaikkia 30–65-vuotiaita naisia.

Asetusluonnos laaturekistereistä lähetettiin lausuntokierrokselle keväällä 2021. Laaturekisteriin kerätään henkilötietoja asiakkaista ja potilaista, heidän saamastaan hoidosta ja palveluista sekä näiden tuloksista. Laaturekisteritiedon avulla voidaan parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoidon ja palvelujen laatua sekä vaikuttavuutta. Lisäksi tietoa voidaan hyödyntää vertaiskehittämisessä, tutkimuksessa, seurannassa ja arvioinnissa.

Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön valmistelu käynnistettiin ja laadittiin hallituskaudet ylittävä tiekartta uudistuksen lainsäädännölliselle ja toiminnalliselle valmistelulle. Ensimmäisen vaiheen kriittiset lainsäädäntömuutokset tarkennettiin ja niitä koskeva esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2022. Samoin käynnistettiin erillinen lainvalmistelu potilas- ja sosiaaliasiamiestoiminnan kehittämiseksi tarkoituksena vahvistaa toiminnan riippumattomuutta, ammatillisuutta sekä tietopohjaa. Esitys on tarkoitus antaa vuonna 2022.

Sukupuolen oikeudellista vahvistamista koskevan lainsäädäntöuudistuksen (ns. translainsäädäntö) valmistelu käynnistettiin ja esitys on tarkoitus antaa kevätistuntokaudella 2022.

Asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.7.2021 ja sen toimeenpanoa tuettiin ohjauksella. Uudistuksella parannetaan palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja oikea-aikaisuutta poistamalla hoidon esteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistivät yhdessä sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittämishankkeen (SOTEKO). Lisäksi STM käynnisti marraskuussa 2021 poikkihallinnollisen ohjelman sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi. Tarkoituksena on löytää kestäviä ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen kattamiseen lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä niin, että alueelliset erot on otettu huomioon.

2.3 Toimintakyky

Työkykyohjelma eteni suunnitelmien mukaan ja Työkykyohjelman valtionavustushankkeet (22 kpl) ovat toiminnassa. Sotekeskusten palveluiden kehittäminen toimenpiteiden kautta ja monialaisen yhteistyön kehittäminen TE-toimistojen ja Kelan kanssa etenivät. Viisi aluekoordinaattoria tukee alueellisia hankkeita. Yhdyspinnat STM:n ja TEM:n uudistusten kanssa huomioidaan osana ohjelmaa (mm. STM sote ja sotu-uudistukset, TE-palvelut 2024, kuntien työllisyyskokeilut, Pohjoismainen työvoimapalvelumalli). Työkykykoordinaattori-koulutukset ovat käynnistyneet syksyllä kahdeksassa 2021 ammattikorkeakouluissa. Ohjelman seurantatutkimuksesta saadaan väliraportti 3/2022. Ohjelman viestintää toteutetaan mm. tiedottein, www- ja some-kanavien kautta. Seminaarisarja sote-päättäjille ja ammattilaisille järjestetään keväällä 2022. RRF kokonaisuutta valmisteltu ja haku on tulossa syksyllä 2022.

TYÖ2030-ohjelmassa käynnistettiin toimialahankkeet ja aluepilotit, johtajuusverkoston toiminta sekä koronatilanteessa tukemiseen suunnattu kokonaisuus. Hankkeilla edistetään toimialakohtaista vuoropuhelua, toimialojen ja työpaikkojen vetovoimaisuutta, toimialojen työn uudistumista, digitalisaation hyödyntämistä sekä työhyvinvoinnin ja tuottavuuden lisäämistä.

Mielenterveysstrategian hankkeet (mielenterveysosaaminen, itsemurhien ehkäisy ja IPS) käynnistyivät alkuvuonna ja täydentävät hankkeet syksyllä 2021. Mielenterveys- ja päihdepalvelulainsäädännön uudistaminen käynnistettiin. Työelämän mielenterveysohjelma eteni suunnitellusti. Ohjelmassa toteutettiin Mielenterveyden työkalupakki, joka tarjoaa työpaikkojen ja työterveyshuoltojen käyttöön mielenterveyttä vahvistavia ja mielenterveysongelmia ennaltaehkäiseviä työkaluja. Päihde- ja riippuvuusstrategia valmistui.

Valtioneuvoston asettama Tartuntatautien neuvottelukunta (TTNK) jatkoi toimintaansa tiiviisti vuoden 2021 aikana. TTNK vuonna 2020 nimeämä Pandemiajaosto jatkoi kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon pandemiasuunnitelman päivitystyötä myös vuonna 2021.

Valtioneuvoston asettama Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta (PONK) jatkoi työtään suunnitellusti ensimmäisen toimikauden loppuun toukokuulle 2021. Neuvottelukunnan ohjauksesta valmisteltiin valmiussäädöksiä sote-järjestämislakiin. Neuvottelukunta asetettiin toiselle toimikaudelle ajalle 23.6.2021–31.12.2024. Neuvottelukunta kokoontui loppuvuoden 2021 aikana kahdesti ja hyväksyi toisen toimikauden jaostorakenteen ja keskeiset tavoitteet niiden työlle. Neuvottelukunnan työhön kuuluva valtakunnallinen sote-valmiuskurssi n:o 2 järjestettiin loka-kuussa 2021.

STM valmiusyksikkö yhteistyössä THL:n kanssa tuottivat esiselvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen tilannekuvan nykytilasta ja kehitystarpeista. Sen pohjalta valmisteltiin oma toteutusprojekti kyseisen tilannekuvan luomisen rakenteisiin ja kehittämiseen. Valtakunnallista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tilannekuvaa tuotettiin koko vuoden ajan, ja tietoihin yhdistettiin myös sosiaalihuollon tietoja mm hoivalaitoksien kuolemantapausten osalta. Materiaalisen tilannekuvan luomisessa ns. logistiikka 5-ryhmä jatkoi työtä vuoden 2021 loppuun asti. Sen jälkeen vastaava työ on siirtynyt PONKin materiaalisen varautumisen jaostolle.

Covid-19-diagnostiikan edellyttämien laboratoriomateriaalien tilannekuvan keruuta sekä diagnostiikan koordinaatiota ja strategista suunnittelua jatkettiin vuonna 2021 sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa koronatestausvalmiuden kansallisessa koordinaatioryhmässä, viikoittain kokoontuvassa nk. LAB7-ryhmässä. Ryhmä päivitti asiantuntijasuosituksiaan kansalliseksi testaus- ja jäljitysstrategiaksi kolmeen otteeseen vuoden 2021 aikana. Vuoden 2020 asetus päätöksen mukaan ryhmän toimikausi olisi päättynyt vuoden 2021 lopussa, mutta asettamispäätöksellä 21.12.2021 toimikautta jatkettiin vuoden 2022 loppuun. Suomi vastaanotti vuonna 2021 EU:n hätätilanteen tukivälineen lahjoittamana 250 000 kappaletta covid-19-antigeenitestejä, joiden jakaminen koordinoitiin LAB7-yhteistyössä ja joiden varastoinnista ja jakelusta vastasi HUS.

Rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden yhteistyöryhmä kokoontui vuoden 2021 kestäneen toimikauden loppuun saakka. Pohjoismaiden keskinäistä valmiuden ja varautumisen yhteistyötä toteutettiin nk. Svalbard ryhmässä, jonka puheenjohtajuus STM valmiusyksiköllä vuoden 2021 aikana oli. Kansainvälisessä yhteistyössä osallistuttiin useisiin EU:n hankkeisiin, kuten pelastuspalvelumekanismin rescEU-yhteistyöhön.

Korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmien (ERICA, KEJO, VIRVE) kehittämistä ja käyttöönottoa jatkettiin yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Viranomaisten yhteiskäyttöisen kenttäjärjestelmä KEJO:n käyttöönotto vaihe jatkui Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin ja Siun soten alueilla ja valmisteltiin käytön laajennuksia muihin sairaanhoitopiireihin.

Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeusuudistus -hanke käynnistyi ja sen tavoitteena on muuttaa lainsäädäntöä niin, että asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeus toteutuu mahdollisimman täysimääräisesti. Samalla tulee jatkuvasti kehittää toimintatapoja, jotta asiakkaan ja potilaan osallisuus lisääntyy ja rajoitustoimenpiteiden käyttö vähenee. Samoin käynnistettiin kokonaisuuteen liittyvä mielenterveys- ja päihdepalvelulainsäädännön uudistaminen. Elämän loppuvaiheen asiantuntijatyöryhmä luovutti loppuraporttinsa ja esitti muutoksia palliatiiviseen hoitoon.

2.4 Toimeentulo

Sosiaaliturvauudistuksen valmistelemista varten 2020 asetetun komitean toimikausi jatkuu 31.3.2027 saakka. Komitean työ on käynnistynyt yhteisen ongelmalähtöisen tilannekuvan rakentamisella sosiaaliturvajärjestelmästä. Komitea on tarkastellut sosiaaliturvan monimutkaisuutta, ansiotyön ja sosiaaliturvan yhteensovittamista, perusturvan, asumistukien ja toimeentulotuen suhdetta sekä palvelujen ja etuuksien yhteensovittamiseen liittyviä kysymyksiä. Komitean jaostot työllisyyden ja osaamisen jaosto, työ- ja toimintakykyjaosto, asumisen jaosto, hallintojaosto ja tutkimus- ja arviointijaosto ovat konkretisoineet ja analysoineet mainittuja ongelmakokonaisuuksia. Yhteisen tilannekuvan pohjalta komitea on lähtenyt rakentamaan linjauksiaan sosiaaliturvauudistuksen suuntaviivoista ja keskeisistä ratkaistavista ongelmista kannanottojen muodossa.

Vuoroasumisen TEAS selvityksen ja hallitusohjelmakirjausten pohjalta poikkihallinnollinen työryhmä pohti vuoroasumiseen liittyviä epäkohtia. Työryhmä sai työnsä valmiiksi marraskuussa 2021 ja sen loppuraportti lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle.

Vakuutuslääkärijärjestelmän epäkohtia korjattiin muuttamalla työtapaturma- ja ammatitautilakia, työntekijän eläkelakia, yrittäjän eläkelakia, merimieseläkelakia, julkisten alojen eläkelakia ja Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia. Lakeihin lisättiin aiempaa yksityiskohtaisemmat säännökset siitä, millä tavalla vakuutuslaitosten asiantuntijalääkäreiden edellytetään ottavan kantaa laitosten käsiteltäviksi toimitettuihin lääketieteellisiin selvityksiin.

Valmisteltiin hallituksen esitys perhe-eläkkeitä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Lait tulivat voimaan 1.1.2022. Uudistuksen tavoitteena oli ajanmukaistaa lakisääteisten eläkejärjestelmien perhe-eläketurva vastaamaan yhteiskunnan ja perheiden muuttuneisiin tarpeisiin. Jatkossa perhe-eläkejärjestelmät turvaisivat edunjähtäjän kuolemaa seuranneen sopeutumisvaiheen toimeentuloa. Tavoitteena on myös kohdentaa perhe-eläke-etuuksia lapsille ja lapsiperheille sekä osaltaan turvata työeläkejärjestelmän rahoituksellista kestävyyttä.

Kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistämistä jatkettiin Eläkejärjestelmien erillisyys -työryhmän ehdotusten pohjalta. Hanke oli sisällöllisesti ja lakiteknisesti vaativa ja satoi huomattavan osan työeläkeasioiden valmisteluresursseista. Valmistelutyötä tehtiin yhdessä VM:n kanssa laajapohjaisessa työryhmässä. Valmistelutyö koski eläkejärjestelmien yhdistämisen rahoitusta, juridiikkaa, rahoituksen teknisiä kysymyksiä, etuuksia, julkiseen talouteen ja kilpailuun liittyviä kysymyksiä. Työryhmän valmistelussa keskeisinä päämäärinä olivat rahoituksen toteuttamisen osalta erityisesti kustannusneutraalius ja riskienhallinta sekä kokonaisriskien minimoiminen ja kokonaiskustannusten hallinta. Sellaista rahoitusmallia, jonka kaikki työryhmässä mu-

kana olleet tahot olisivat voineet hyväksyä, ei kuitenkaan löydetty. Tästä johtuen työryhmä päätyi siihen, ettei eläkejärjestelmien yhdistämisen valmistelua ollut tarkoituksenmukaista jatkaa.

Sotilasavustuslakiin lisättiin suojaosa, jonka mukaan vain suojaosan ylittävä osa palveluksessa olevan palkka- ja yrittäjätuloista otetaan huomioon avustusta myönnettäessä.

Toimeentulotuen kokonaisuudistusta valmisteleva työryhmä antoi loppumietintönsä. Mietintö annettiin lausuttavaksi ja hallituksen esityksen valmistelu käynnistyi. Sosiaalisen luotituksen selvitysraportti valmistui ja lainsäädännön valmistelu käynnistyi.

Perhevapaauudistusta jatkettiin kolmikantaisissa työryhmissä sosiaali- ja terveysministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Perhe-etuuksien tasaisempaa ja- kautumista ja erilaisten perheiden tilanteiden huomioimista tavoitteleva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle syysistuntokaudella 2021–2021.

Osatyökykyisten työmarkkinoille osallistumisen lisäämistä koskevaa hallituksen esitystä valmisteltiin. Esityksen tavoitteena on ottaa käyttöön osatyökyvyttömyyseläkkeen lineaarinen malli, joka purkaa työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden työnteon estäviä kannustinloukkuja. Myös täyden työkyvyttömyyseläkkeen ja ansioiden yhteensovittamiseen löydettiin yhteinen näkemys. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa vuonna 2022. Valmistelun aikataulua on viivästyttänyt oikeusministeriön automaattisia päätöksiä koskevan lainvalmisteluhankkeen alkaminen.

Jatkettiin yrittäjien eläketurvan kehittämistä. Lainvalmistelutyön taustalla on muun muassa STM:n aiemmin asettaman työryhmän tekemät ehdotukset. Työryhmä selvittää erityisesti liian alhaisista YEL-työtuloista aiheutuvan yrittäjätöön alivakuuttamisen ongelmia, kehittämistarpeita ja ratkaisuvaihtoehtoja.

2.5 Horisontaaliset tavoitteet

Terveysalan tutkimusta, kehittämistä ja innovaatioita edistävän kasvustrategian tiekarttaa toimeenpantiin mm. valmistelemalla genomi- ja biopankkilakeja, kansallisten osaamiskeskittymien kehittämistä ja toisiolain toimeenpanoa. STM on keskittynyt erityisesti näiden muodostaman kokonaisuuden ohjaamiseen sekä datan ja osaamisen hyödyntämiseen. Terveystieteen- ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Tampereen yliopiston rokotetutkimuskeskuksen yhteisen rokotetutkimuskeskuksen yhtiöittämistä valmisteltiin.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma ja samapalkkaisuuteen liittyvät toimenpiteet etenivät suunnitellusti. Tasa-arvo-ohjelman toimeenpano on käynnistetty ja tehty vuosittaiset

HE- ja TAE -esitysten sukupuolivaikutusten arviointi. Palkka-avoimuutta ja varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnittelua koskevien hallituksen esitysten valmistelu eteni. Tasa-arvopoliittinen työryhmä on valmistellut selontekoluonnosta yli vaalikauden ulottuvista tasa-arvopoliittisista tavoitteista.

Kolmikantaiseen samapalkkaohjelmaan perustuva Työelämän sukupuolen mukaista segregatiota purkava hanke käynnistettiin syksyllä STM:n ja THL:n yhteistyönä. Kesällä 2021 käynnistynyt Samanarvoinen työ -hanke tutkii ja kehittää töiden vaativuuden arviointia palkkatasa-arvon näkökulmasta. STM valmisteli myös Työehtosopimusten sukupuolivaikutusten arviointi -hanketta, joka käynnistyy 2022.

Valtioneuvoston joka toinen vuosi jakaman kansainvälisen tasa-arvopalkinnon valmistelu on siirretty STM:lle ja ensimmäinen STM:n valmisteleva palkintoprosessi toteutettiin kertomusvuonna. Valtioneuvosto jakoi kansainvälisen tasa-arvopalkinnon kolmannen kerran. Pääministeri Sanna Marin antoi 300 000 euron suuruisen palkinnon We Will Stop Femicide Platformille, joka tekee työtä naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi Turkissa ja jonka työllä on merkitystä globaalisti.

2.6 Lainsäädäntö

Ministeriön lainsäädäntösuunnitelman ydin koostuu suureksi osaksi niistä säädöshankkeista, jotka hallitus on linjannut hallitusohjelmassa tehtäväksi. Lainsäädäntösuunnitelmassa on myös muista hallituksen tai ministeriön päätöksistä aiheutuvat säädösmuutokset. Lisäksi säädösmuutostarpeita syntyy mm. EU-säätelystä sekä valtion talousarvioon liittyen.

Vuonna 2021 jouduttiin edelleen valmistelevaan hyvin paljon lainsäädäntöä covid-19 -epidemian vuoksi. Epidemian vuoksi jouduttiin erityisesti tartuntatautilakiin tekemään useita väliaikaisia muutoksia. Myös työttömyysturvalakiin ja sairausvakuutuslakiin tehtiin väliaikaisia muutoksia poikkeuksellisen tilanteen vuoksi.

Hallituksen lainsäädäntöohjelmaan kirjataan keskeisimmät hallitusohjelmaa toteuttavat säädöshankkeet sekä muut ministeriöiden keskeiset säädöshankkeet. Sosiaali- ja terveysministeriön osalta lainsäädäntöohjelmaan sisältyvistä hankkeista olivat vuonna 2021 valmistelussa mm. sosiaaliturvan uudistaminen, seitsemän päivän hoitotakuu, translainsäädäntö, toimeentulotukilain uudistaminen, perhevapaa-uudistus, vanhuspalvelulain, lastensuojelulain ja vammaispalvelulainsäädännön uudistaminen sekä lääkehuoltoa koskevan lainsäädännön uudistaminen. Keskeisinä EU-säädöshankkeina valmisteltiin uuden juomavesidirektiivin sekä esteettömyysdirektiivin kansallista voimaansattamista.

Hallitusohjelmaan sisältyy monia lainvalmistelun kehittämistä ja lainvalmistelun laadun parantamista koskevia kirjauksia. Kirjaukset koskevat muun muassa lakiesitysten perustuslainmukaisuuden vahvistamista, vaikutusten arviointien tehostamista ja laajentamista sekä lainvalmistelijoiden perus- ja ihmisoikeusosaamisen vahvistamista. Hallitusohjelma sisältää paremman sääntelyn kokonaisvaltaisen toimintaohjelman laatimisen. Toimintaohjelman puitteissa STM on osallistunut vuonna 2021 lainvalmistelukoulutuksen uudistamiseen sekä säädösvaikutusten arvioinnin kehittämiseen.

2.7 Muu toiminta

Toimintasuunnitelmassa erikseen kuvattujen toimintojen lisäksi ministeriön toimintaan kuului viranomaistehtäviä, hallituksen päätöksiä tukevaa ja muusta toimintaympäristöstä johtuvaa lainsäädäntötyötä, toimialan ohjausta, hallinnollista työtä sekä viestintää ja sidosryhmäyhteistyötä. Näillä lakisäätteisillä tehtävillä varmistetaan strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

Kertomusvuonna muodostettiin STM:n hallinnonalan skenaariot, joiden pohjana toimivat valtioneuvoston yhteistyössä tekemät seuraavien sukupolvien Suomi -skenaariot. STM:n, virastojen ja laitosten työpajoissa pohdittiin eri skenaarioiden uhkia ja mahdollisuuksia sekä hahmotettiin välttämättömien toimenpiteiden lista. Välttämättömien toimenpiteiden lista toimi taustalla, kun STM konserni-strategiaa päivitettiin syksyllä 2021. Samalla STM konsernissa siirryttiin rullaavaan strategiaan. Jatkossa konserni-strategiaa ja siitä johdettuja toimenpiteitä tarkastellaan vuosittain pohjautuen havaintoihin toimintaympäristön muutoksista. Tavoitteena on, että jatkuvan ennakkoinnin toimintamalli on osa arjen johtamista, jossa seurataan toimintaympäristön riskien kehittymistä. Riskejä seurataan säännöllisesti ministeriön johtoryhmässä ja osana tulosaikaa ja vahvistetaan konsernin resilienssiä kohtaavat yllättävät kehityskulut.

HANDI-palvelun käyttöä ja ostolaskujen automatisointia tehostettiin edelleen. Korona-tilanne on vähentänyt kuitenkin ostolaskujen määrää huomattavasti, erityisesti helposti automatisoitavien kokoustarjoilulaskujen osalta, mikä vaikutti myös ministeriön automaatioasteeseen.

Ministeriön tilankäyttöä tehostettiin. Meritullinkatu 8:ssa otettiin keväällä käyttöön 4C-siiven monitila ja samalla luovuttiin Meritullinkatu 1:n tiloista. Suunnittelua laajemmasta tilamuutoksesta Meritullinkatu 8:n kiinteistössä jatkettiin.

Digitalisaation hyödyntämistä, tietoturvaa, tietosuojaa ja esimiesosaamista painotettiin edelleen henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa. Henkilökiertoa hyödynnettiin valtioneuvoston (VN) ja hallinnonalan sisällä ja rekrytointiprosessissa hyödynnettiin uusia toimintatapoja.

Yhteistyötä ja vaikuttamista kansallisesti ja kansainvälisesti

Koronaviruspandemiaan vastaaminen edellytti edelleen tiivistä kansainvälistä yhteistyötä. STM:n kansainvälisessä toiminnassa edistettiin pandemiavalmiutta ja -vastetta, hyvinvointitaloutta, digitaalisuutta ja innovaatiota sekä sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia EU:ssa, WHO:ssa, YK:ssa, Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja muissa monenkeskisissä yhteyksissä sekä kahdenvälisessä yhteistyössä STM:n EU- ja kansainvälisten asioiden painopisteiden mukaisesti.

EU-terveysministerit kokoontuivat säännöllisesti pandemiavasteen hoitamiseksi. STM tuki myös muissa ministerineuvostoissa ja foorumeilla koordinoitavien covid-19-toimien valmistelua, mukaan lukien Eurooppa-neuvostossa. Myös Pohjoismaiden terveysministerit ja Maailman terveysjärjestö WHO:n yleiskokous keskustelivat tilanteesta.

EU:n terveysalan yhteistyössä painottuivat EU:n pandemiavalmiuden kehittäminen, lääkinnällisten vastatoimien saatavuuden ja jakelun parantaminen sekä eurooppalaisen tuotantokapasiteetin turvaaminen. Suomi osallistui komission covid-19-rokotteiden yhteishankintaan useiden valmisteiden osalta. Suomi osallistui myös lääkinnällisten laitteiden yhteishankintaan. Suomi osallistui osana Team European kansainvälisen covid-19-rokoteyhteistyömekanismin COVAXin toimintaan, mukaan lukien lahjoittamalla Suomen käyttämättä jääviä rokotteita matalan ja keskitulotason maihin COVAXin kautta.

Suomi osallistui aktiivisesti Komission antaman Euroopan terveysunioni -säännöspaketin käsittelyyn. Euroopan terveyskriisivarautumisen vahvistamista tukevaan pakettiin sisältyvät mm. ehdotukset uuden terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen perustamisesta, Euroopan lääkeviranomaisen ja Euroopan tartuntatautiviraston mandaatin uudistaminen sekä eurooppalainen lääkestrategia. STM osallistui myös kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan komission ehdotuksen käsittelyyn sekä EU:n pelastuspalvelumekanismin varastointiin liittyvän RescEU-mekanismin rahoitushaun valmisteluun.

Suomi jatkoi myös vahvaa yhteistyötä terveysturvallisuuden edistämiseksi muiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa ja osallistui keskusteluun uuden kansainvälisen pandemiavalmiutta ja -vastetta koskevan sopimuksen laatimisesta. WHO:n ylimääräinen yleiskokous päätti joulukuussa 2021 neuvotteluiden aloittamisesta vuonna 2022.

Hyvinvointitalouden teemaa edistettiin strategisesti ja tuloksellisesti EU- ja KV-yhteistyössä sekä kansallisessa poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Hyvinvointitalous nostettiin systemaattisesti Suomen puheenvuoroihin erilaisissa EU- ja kansainvälisissä yhteyksissä. STM toimi aktiivisesti Wellbeing Economy Governments -verkostossa.

STM seurasi hallinnonalansa ihmisoikeuskehitystä sekä edisti ja puolusti ihmisoikeuksia, erityisesti sukupuolten tasa-arvoa, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia, sekä eri vähemmistöryhmien, kuten vammaisten henkilöiden ja romanien, oikeuksia yhdessä valtioneuvoston kanssa.

Suomi vaikutti aktiivisesti komission työohjelmaan mm. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelman osalta. STM osallistui lainsäädäntöneuvotteluihin koskien mm. sosiaaliturvaa, romanien tasa-arvoa, työsuojelua, sekä väestörakenteen muutosta, ikääntymistä, sukupuolten tasa-arvoa, ml. palkkaeroja sekä pandemian vaikutuksia koskeviin keskusteluihin. Suomi osallistui Euroopan työterveys- ja työturvallisuusstrategian 2021–2027 valmisteluun. Strategiaan perustuva SLIC-komitean (Senior Labour Inspectors Committee) uusi työohjelma sekä työryhmät vahvistettiin vuosille 2021–2027).

STM osallistui yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa YK:n eri toimielimien työskentelyyn sekä YK-asioiden valmistelu- ja seurantatyöhön, erityisesti sosiaalisen kehityksen toimikuntaan, naisten aseman toimikuntaan, huumausainetoimikuntaan ja korkean tason kestävän kehityksen seurantakokoukseen. STM valmisteli ja seurasi toimialansa mukaisesti Kansainvälisen työjärjestön (ILO) asioita. STM osallistui toimialansa mukaisesti myös Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) komiteoihin ja työryhmiin.

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuuskausi toteutettiin suunnitellusti. Valmiusyhteistyön ja hyvinvointitalouden lisäksi edistettiin muun muassa digitalisaatiota, terveysdatan käyttöä, Baltia-yhteistyötä, osatyökykyisten työllistymistä, naisiin kohdistuvan verkkovihan ja -häirinnän ehkäisemistä, varhaiskasvatuksen tasa-arvoa, osallistuvaa isyyttä sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen turvallisuutta.

STM osallistui Pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveyskumppanuuden (NDPHS), Barentsin euroarktisen neuvoston sosiaali- ja terveystyöryhmän (WGHS) sekä Arktisen neuvoston kestävän kehityksen työryhmän toimintaan ja oli mukana Suomen arktisen politiikan strategian valmistelu- ja seurantatyössä.

STM käynnisti Suomen Afrikka-strategian ministeriökohtaisen toimintasuunnitelman valmistelun. Kahdenvälistä yhteistyötä ja Team Finland -toimintaa toteutettiin pandemiatilanteesta huolimatta prioriteettialueilla, mukaan lukien yhteistyössä ulkoministeriön terveyden ja hyvinvoinnin suurlähettilään kanssa.

3 VAIKUTTAVUUS

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveysministeriön konsernistrategian toiminnan vaikuttavuutta raportoidaan käyttäen kahdeksaa erilaista vaikuttavuustavoitetta. Tavoitteiden arvioinnissa on huomioitu sekä pidemmän aikavälin kehitystä, että viimeaikaista kehitystä mukaan lukien koronavuoden vaikutusta. Pidemmän aikavälin kehitystä selventämään on indikaattorista riippuen raportoitu viime vuosien lukujen lisäksi myös mahdollisuuksien mukaan vuosien 2010 ja/tai 2015 luvut. Raportoittavat vaikuttavuustavoitteet ovat seuraavat; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen, toiminta- ja työkyvyn parantuminen, elin- ja työympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden lisääntyminen, sosiaaliturvan kannustaminen työhön, köyhyyden ja syrjäytyneiden määrän vähentyminen, vaikuttavien palvelujen ja toimeentuloturvan muodostaman toimivan kokonaisuuden arviointi ja oikea-aikaisten ja luotettavien palveluiden vastaaminen asiakkaiden tarpeisiin sekä terveysteknologian kasvu.

Vaikuttavuustavoite: Hyvinvointi- ja terveyserot ovat kaventuneet

Yleisesti ottaen kansanterveys on Suomessa kehittynyt hyvään suuntaan viimeisten vuosikymmenten aikana. Esimerkiksi kuolleisuus verenkiertoelimistön sairauksiin, syöpätauteihin ja alkoholiperäisiin syihin on pitkällä aikavälillä vähentynyt. Kansanterveyden positiivisesta kehityksestä huolimatta sosioekonomisten ryhmien terveydentilassa, hyvinvoinnissa, kuolleisuudessa ja näihin vaikuttavissa tekijöissä on kohtalaisen pysyviä eroja. Terveys- ja hyvinvointiongelmien kasautuvat samoihin väestöryhmiin ja heikentävät alempiin sosioekonomisiin ryhmiin kuuluvien asemaa entisestään.¹

THL:n sairastavuusindeksin mukaan suomalaisten kokonaissairastavuus on laskenut tasaisesti viimeisten vuosikymmenten aikana. Alueellinen tarkastelu kuitenkin paljastaa merkittäviä alueellisia eroja kokonaissairastavuudessa. Pohjoisessa ja idässä sairastavuus on suurempaa verrattuna läntiseen ja eteläiseen Suomeen.

Myös menetettyjen elinvuosien kohdalla on havaittavissa kehitystä parempaan suuntaan viimeisen kymmenen vuoden aikana. Koronapandemian vaikutukset eivät heijastu menetettyjen elinvuosien määrään, sillä Suomessa alle 80-vuotiaiden ko-

¹ Eriarvoisuuden tila Suomessa 2020, Toimittanut Maija Mattila, s. 65 ja 84.

ronakuolleisuus on ollut vähäistä. Hyvästä kehityksestä huolimatta sukupuolten välinen ero ei ole pienentynyt; miehillä esiintyy kaksinkertainen määrä menetettyjä elinvuosia naisiin verrattuna.

Työikäisten koettu terveys ja koettu elämänlaatu on heikommalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa. Syitä tähän voivat olla monet koronan epäsuotuisat vaikutukset. Koronaepidemiolla ja siihen liittyvillä rajoitustoimilla on ollut merkittäviä vaikutuksia koko väestöön, mutta erityisesti niiden ihmisten hyvinvointiin ja toimeentuloon, jotka ovat olleet jo ennen epidemiaa vaikeassa elämäntilanteessa.

Vaikka yleisesti ottaen nuorten hyvinvointi on parantunut Suomessa 2000-luvulla, on koronapandemia koetellut nuorten hyvinvointia. Kevään 2021 tietojen perusteella nuorten ahdistus- ja masennusoireet ovat lisääntyneet huomattavasti verrattuna koronapandemiaa edeltävään aikaan ². Myös yhä useampi nuori kokee terveytensä joko keskinkertaiseksi tai huonoksi.

² Pandemia ja nuorten mielenterveys – Kouluterveyskysely 2021. Tutkimuksesta tiiviisti 55/2021. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 2021.

Taulukko 1. Hyvinvointi- ja terveyserot ovat kaventuneet -tavoitteen seuraintindikaattorit

	Toteuma 2010	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0–80 vuotta / 100 000 asukasta					
Yhteensä	7 386	6 160	5 771	5 728	5 750*
Miehet	10 008	8 168	7 496	7 484	7 500*
Naiset	4 763	4 103	3 983	3 907	3 900*
Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%), 20–64-vuotiaat					
Yhteensä	33,7	31,5	27*	32,2	32,2*
Miehet	35,7	32,6	27*	32,3	33,3*
Naiset	32,1	30,4	26*	32,2	32,2*
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista					
Yhteensä	16,1	16,2	20,8	21,7*	25,7
Pojat	13,2	12,9	14,7	15,5*	16,5
Tytöt	19,0	19,5	26,8	27,7*	34,3
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 20–64-vuotiaat					
Yhteensä	..**	55,2	64*	56,5	56, 5*
Miehet	..**	55,1	62*	56,7	56,7*
Naiset	..**	55,3	67*	56,6	56,6*

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos / Soikanet

*Arvio.

** Ei dataa saatavilla.

Vaikuttavuustavoite: Toiminta- ja työkyky on parantunut

Pitkään jatkunut trendi työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrässä jatkaa laskuaan. Toisaalta kokoaikaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien alhainen määrä saattaa olla seurausta koronapandemiasta, jonka seurauksena osa tapauksista on jäänyt piiloon. Myös osatyökyvyttömyyseläkkeiden hakemisalttius on selvästi noussut. Suurin osa väestöstä uskoo kuitenkin jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään asti ja edelleen vanhuuseläke on yleisin reitti työeläkkeelle. Iäkkäiden toimintakyvyssä pitkään jatkunut positiivinen trendi näyttää jatkuneen koronapandemiasta huolimatta.

Vaikka kokonaistasolla suunta on hyvä, työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä on kasvanut erityisesti yli 60-vuotiaissa sekä alle 45-vuotiaissa. Yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle oli mielenterveyden- ja käyttäytymisen häiriöt, joiden osuus oli 33 prosenttia. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien perusteella siirtyneiden osuus oli 31 prosenttia. Erityisesti nuorten ja lähellä eläkeikää olevien naisten masennusperusteiset eläkkeet ovat huolestuttavasti lisääntyneet viime vuosina.

Taulukko 2. Toiminta- ja työkyky on parantunut -tavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2010	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, lkm					
Yhteensä	24 870*	22 863	22 603	21 492	19 531*
Kokoaikaiselle	18 490*	16 156	14 665	13 899	12 076*
Osa-aikaiselle	4 580*	4 824	5 683	5 458	5 317*
Alle 25-v.	1 800*	1 883	2 255	2 135	2 135*
Niiden osuus, jotka uskovat, etteivät todennäköisesti jaksaa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%), 20–64-v.					
Yhteensä	..**	26,1	23,2	24,6	24,6*
Miehet	..**	26,2	24,5	23,8	23,8*
Naiset	..**	25,9	21,9	25,4	25,4*
Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet					
Yhteensä	..**	11,9	11,1	10,4	10*
Miehet	..**	10,9	10,5	10,4	10*
Naiset	..**	12,5	11,5	10,4	10*

Lähteet: Terveystietokeskus ja hyvinvoinnin laitos / Sotkanet, Eläketurvakeskus, Kela.

* Arvio.

** Ei dataa saatavilla.

Vaikuttavuustavoite: Elin- ja työympäristön terveellisyys ja turvallisuus on lisääntynyt

Tavoitteen seurantaindikaattoreissa ei ole tapahtunut enää viimeisen viiden vuoden aikana havaittavaa paranemista. Edelleen Suomessa perhe- ja lähisuhdeväkivalta on eurooppalaisittain korkealla tasolla. Vesiepidemiat ja tapaturmakuolleisuus ovat kuitenkin pitkällä aikavälillä huomattavasti vähentyneet.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmakuolleisuus on tällä vuosituhanella laskenut selvästi erityisesti alkoholimyrkytysten määrän huomattavan vähenemisen myötä mutta viimeisinä vuosina kehitystä ei ole enää juurikaan tapahtunut. Koronapandemian myötä laajamittaiseen etätyöhön siirtyminen näkyy palkansaajien työpaikkatapaturma laajuudessa. Ensimmäisenä koronavuonna työpaikkatapaturmien määrä putosi jopa 30 %. Tapaturmavakuutuskeskus on arvioinut, että vuoden 2021 osalta työpaikkatapaturmien määrä kääntyisi kasvuun, mutta pysyisi silti selvästi matalammalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa.

Poliisin tietoon tulleiden perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapauksien määrä on pysynyt viime vuosina pysynyt melko tasaisena. Koronaepidemiolla on ollut negatiivisia vaikutuksia lähisuhdeväkivaltatapauksien määrään. Puolisoiden väliset väkivaltatapaukset

lisääntyivät 7 prosenttia ensimmäisen koronavuoden aikana ja ensi- ja turvakotien liitosta lähisuhdeväkivallan takia apua hakeneiden määrä kaksinkertaistui³. Myös avun hakeminen on hankaloitunut koronapandemian ja sen hillitsemiseksi asetettujen rajoitustoimien seurauksena⁴.

Taulukko 3. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2010	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmakuolleisuus / 100 000 asukasta	48	39	39,9	38,5	38,5*
Poliisin tietoon tulleet perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapaukset					
Yhteensä, lkm	6 822	9 965	10 926	10 793	10 800*
Uhrina mies, %	27	30	30	30	30*
Uhrina nainen, %	73	70	70	70	70*
Työpaikkatapaturmataajuus	..**	28,6	29,0	25,0	26,5*
Vesiepidemioiden lkm	..*	3	4	2	2

Lähteet: Terveystieteiden tutkimuskeskus / Tilastokeskus / Rikos- ja pakkokeinoilasto ja Tapaturmavakuutuskeskus.

*Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Sosiaaliturva kannustaa työhön

Työllisyyskehitys on ollut viime vuodet vahvaa. Suhdanteella ja väestökehityksellä on suuri vaikutus positiiviseen kehitykseen työllisyydessä, eikä sosiaaliturvan muutosten vaikutuksia pysty tästä kehityksestä kovin hyvin erottelemaan. Pitkäaikais- ja rakenneyöttömyys ovat edelleen selvästi finanssikriisiä edeltänyttä tilannetta korkeammalla tasolla.

Työllisyys on kehittynyt positiiviseen suuntaan viime vuoden aikana. 15–64-vuotiaiden työllisyys kasvoi vuodentakaisesta 3,3 prosenttiyksikköä. Kuitenkin nuorten 20–24-vuotiaiden työllisyysaste on kehittynyt heikompaan suuntaan koronapandemian seurauksena. Työllisyysaste tässä ryhmässä on laskenut viisi prosenttiyksikköä vuodesta 2019.

Kansainvälisesti vertaillen esimerkiksi työttömyysetuudella työskentely on Suomessa kannattavaa, ja työskentely työttömyysetuuden saajilla onkin ollut selkeässä kas-

³ <https://www.sttinfo.fi/tiedote/lahisuhdevakivaltaan-haettu-ennatysmaara-apua?publisherId=3741&releaseId=69902571>

⁴ Korona, koti ja kontrolli: väkivaltatyöntekijöiden näkemyksiä lähisuhdeväkivallan kohteina olleiden avun saamisen haasteista korona-aikana. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 58 (3), 349–360.

vussa. Samoin muiden sosiaalietuuksien kuten sairauspäivärahan ja työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovittaminen työnteon kanssa on yleistynyt. Kattavien ja riittävän toimeentulon takaavien etuuksien kääntöpuolena ovat ongelmat työllistymisen taloudellisissa kannustimissa etuudensaajilla. Esimerkiksi Perusturvan riittävyyden arviointiraportin⁵ mukaan työllistymisen kannustimet paranivat työllistymisveroasteilla mitattuna eri etuuksien saajilla 2015–2019 samalla kun etuuksien taso hieman heikkeni. Erityisesti työttömän perusturvan taso on heikentynyt indeksileikkausten ja aktiivimallista johtuvien etuuksien alentamisen seurauksena. Aktiivimallin leikkurit ja velvoitteet kuottiin vuoden 2020 alusta ja malli ei enää vaikuta työttömyysetuuteen. Eläkeläisten sekä sairaus- ja vanhempainpäivärahan saajien perusturvan tasot sen sijaan ovat pysyneet kutakuinkin ennallaan. Opiskelijoiden sosiaaliturva on muuttunut entistä lainapainotteisemmaksi.

Taulukko 4. Tavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2010	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Työllisyysaste					
20–29-v.	66,0	63,6	68,5	65,9	67*
20–69-v.	68,1	66,3	70,6	69,9	70,4
55–64-v.	56,2	60,0	66,8	67,5	68,3
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta⁶	2,1	4,2	2,4	2,9	2,9*
Eläkkeellesiirtymisien odote 25-vuotiaalle	60,4	61,1	61,5	61,9	62,4

Lähteet: Terveys ja hyvinvoinninlaitos / Sotkanet, Tilastokeskus (Työvoimatutkimus), Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto ja Eläketurvakeskus.

*Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Köyhyyden ja syrjäytyneiden määrä on vähentynyt

Tulonjakomittareissa ei ole ollut merkittäviä muutoksia 2010-luvulla, vaikkakin tuloerot ovat hieman laskeneet vuoden 2007 huipusta. Aivan viime vuosina tuloerot ja erityisesti ylimmät tulo-osuudet ovat lähteneet hienoiseen kasvuun. Kansainvälisesti vertaillen köyhien ja syrjäytyneiden määrä on Suomessa pieni sekä suhteellisilla että absoluuttisilla mittareilla mitattuna. Vuonna 2020 pienituloisten osuus väestöstä laski 0,9 prosenttiyksikköä. Pienituloisuus väheni kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi 20–23-vuotiaiden nuorten keskuudessa.

⁵ Terveys ja hyvinvoinninlaitos, Perusturvan riittävyyden arviointiraportti 2015–2019, (6/2019).

⁶ Indikaattori kuvaa pitkäaikaistyötöntä työtöntä työnhakijaa, jonka työttömyys on kestänyt ilman keskeytystä vähintään yhden vuoden.

Perusturvan riittävyys arviointiraportin mukaan perusturvan varassa elävien tulotaso pysyi suunnilleen ennallaan 2015–2019, kun huomioidaan toimeentulotuki. Toimeentulotuen rooli perusturvan paikkaajana kasvoi kuitenkin kyseisellä aikavälillä, mistä mahdollisesti kertoo myös pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien määrän pysyminen ennallaan kohentuneesta työllisyystilanteesta huolimatta. Vuonna 2021 perustoimeentulotukea saaneiden määrä väheni 9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Etenkin ulkomaalaistaustaisten heikko työllisyys ja nuorten syrjäytyminen ovat myönteisestä kehityksestä huolimatta edelleen vakavia ongelmia. Eritoten ulkomaalaistaustaisten naisten työmarkkina-asema on erittäin heikko, vaikka tilanne on merkittävästi parempi kuin 7 vuotta sitten.

Koronaepidemia on vaikuttanut voimakkaasti talouteen ja sen vaikutukset jakautuvat väestön keskuudessa hyvin epätasaisesti. Kuten usein kriisien kohdalla myös koronakriisissä sen vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin jo valmiiksi heikoimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin, ja on havaittavissa, että koronaepidemia lisäsi erityisesti lapsiperheiden ja mielenterveyskuntoutujien avun tarvetta. Myös ikääntyneiden ongelmat kärjistyivät: yksinäisyys syveni ja asiointi hankaloitui.

Taulukko 5. Tavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2010	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Pienituloisten osuus, %					
Koko väestö	13,7	11,7	12,3	10,9	11*
Alle 18-v.	11,8	9,4	11,6	9	9*
Palkansaajat	2,5	1,4	2	1,5	1,5*
65+	12,9	8,1	10,2	9,2	9*
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä	..	18,6	16,1	16,3*	16,3*
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	2,2	2,5	2,7	2,8	2,8*
Tulottomat kotitaloudet, lkm	..**	..**	34 951	37 021	35 212*
Ulkomaalaiset työttömät työnhakijat, % ulkomaalaisten työvoimasta					
Miehet	..**	24,6	16,1	17*	17*
Naiset	..**	30,1	20,6	21,5*	21,5*

Lähteet: Terveystietokeskus ja hyvinvoinninlaitos / Sosiaaliturva, Kela ja Tilastokeskus.

*Arvio.

** Ei dataa saatavilla.

Vaikuttavuustavoite: Vaikuttavat palvelut ja toimeentuloturva muodostavat yhteen toimivan kokonaisuuden

Mittareiden perusteella palvelujen ja toimeentuloturvan yhteen toimivuus on jossain määrin parantunut viime vuosina: yhä harvempi nuori jää koulutuksen ulkopuolelle ja yhä harvempi iäkäs joutuu tinkimään ruoasta tai hoidosta rahan puutteen vuoksi. Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien yli 65-vuotiaiden osuus on viime vuosina kasvanut. Myös yhä useampi yli 75-vuotias asuu kotonaan. Osasairauspäivärahan saajien osuus kaikista sairauspäivärahaa saavista on kasvanut viimeisten vuosien aikana, ja koronaepidemia näyttää kiihdyttäneen tätä trendiä.

Yleisesti sosiaali- ja terveyspalveluita sekä etuuksia on kehitetty paljolti toisistaan erillään, minkä takia ne eivät aina vastaa ihmisten tarpeita, eivätkä ihmiset aina pääse tai osaa hakeutua tarvitsemansa palvelun tai etuuden piiriin. Järjestelmä on myös paikoitellen monimutkainen, mikä toisaalta on seurausta siitä, että erilaisiin ongelmiin pyritään vastaamaan monilla tavoin.

Taulukko 6. Tavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2010	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	1,3	1,4	1,6	1,6	1,6*
Lapsiperhepalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, (%) tarvinneista	..**	..**	36,5*	34,5	35*
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä					
Miehet	12,9	9,2	8,8	9*	9,0*
Naiset	9,8	7,3	6,2	6,5*	6,5*
Osasairauspäivärahan saajat, % kaikista sairauspäivärahan saajista					
Miehet	..**	3,5	4,9	4,8	5,7
Naiset	..**	6,5	9,4	9,4	10,3
Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus (%), 65 v. täytt.					
Miehet	..**	9,7	9,0*	8,2	8,0*
Naiset	..**	12,1	12,0*	9,5	9,5*
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet					
Miehet	..**	54,1	52*	54,8	55,0*
Naiset	..**	51,1	53*	56,0	56,0*
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä					
Miehet	92,7	93,4	94,1	94,0*	94,0*
Naiset	87,8	88,9	90,2	90,0*	90,0*

Lähteet: Terveystietokeskus ja hyvinvoinninlaitos / Sotkanet, Kela.

*Arvio.

** Ei dataa saatavilla

Vaikuttavuustavoite: Oikea-aikaiset ja luotettavat palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin

Viime vuosien aikana hoitoon pääsyn odotusajat ovat pidentyneet, ja tätä negatiivista kehitystä koronaepidemia entisestään pahensi. Kiireetöntä hoitoa on jouduttu epidemiatilanteen takia monilta osin siirtämään. Lisäksi on syytä epäillä, että osa palveluja tarvinneista ei ole hakeutunut palveluiden piiriin. Toisaalta hoitovelkaa on pyritty purkamaan silloin, kun se on ollut mahdollista ja kiireettömien läheteiden määrä on noussut lähelle vuoden 2019 tasoa. Kokonaisuudessaan palveluiden saatavuus näyttäisi olleen vuonna 2021 parempi kuin ensimmäisen koronavuoden aikana.

Koronaepidemian seurauksina joidenkin terveydenhuollon saatavuutta kuvaavien indikaattoreiden tulkinta ei ole suoraviivaista. Indikaattoreiden mukaan koronapandemia esimerkiksi ei ole pidentänyt hoitoon pääsy aikoja kiireettömälle lääkärin vastaanotokäynnille. Päinvastoin näyttäisi siltä, että kahden viime vuoden aikana yli 60 prosenttia olisi päässyt hoitoon viikon kuluessa. Vaikka koronapandemian vauhdittama etäpalveluihin siirtyminen on jonkin verran nopeuttanut hoitoon pääsyä terveyskeskuksissa, on näihin tuloksiin suhtauduttava varauksella. Edellä mainitut hoidon siirtäminen ja kysynnän lasku sote-palveluiden piiriin hakeutumisessa saattavat vääristävät tilastoja, mikä tekee tulkinnasta haastavaa.

Vuonna 2020 perusterveydenhuollon palvelujen supistuminen vähensi lähetemääriä erikoissairaanhoidon. Viime vuoden aikana kiireettömien läheteiden määrä nousi kuitenkin lähes vuoden 2019 tasolle. Elokuun lopussa 140 032 ihmistä odotti hoitoon pääsyä sairaanhoitopiirien sairaaloihin. Hoitoa odottaneista 9 539 (6,8 %) oli odottanut yli puoli vuotta pääsyä kiireettömään sairaanhoidon. Odotusajoissa ilmenee myös alueellista vaihtelua⁷.

Taulukko 7. Tavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv yhteydenotosta, % toteutuneista käynneistä				
Yhteensä	47,6	57,2	39,2	38,5
Miehet	46,6	56,3	39,5	38,8
Naiset	48,2	57,8	39,1	38,6
Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, (%) tarvinneista				
Yhteensä	..**	15,0*	19,8	20*
Miehet	..**	14,0*	18,6	19*

⁷ Hoitoonpääsy erikoissairaanhoidossa 31.8.2021, Tilastoraportti, SVT: 34/2021

	Toteuma 2015	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021
Naiset	..**	17,0*	20,7	21*
Erikoissairaanhoidon yli 6 kk odottaneet 31.12. / 10 000 asukasta	2,0	5,1	12,9	6,7
1.10.–31.3. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa val- mistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	91,7	94,3	94,9	95,5

Lähteet: Terveysteknologian ja hyvinvoinninlaitos / Sotkanet.

*Arvio.

** Ei dataa saatavilla.

Vaikuttavuustavoite: Hyvinvointiala luo liiketoimintamahdollisuuksia ja vientiä

Terveysteknologia on yksi nopeimmin kasvavista korkean teknologian vientialoista Suomessa, jonka merkitys lisääntyy jatkuvasti suomalaisten ikääntyessä ja syntyvyyden laskiessa. Terveysteknologia-alalla toimii Suomessa noin 300 yritystä ja ne työllistävät jo yli 13 000 ihmistä. Terveysteknologian viennin keskimääräinen vuosittainen kasvu on ollut noin 5,7%, ja se muodostaa jo yli puolet Suomen korkean teknologian viennistä. Vuonna 2021 tuoteviennin arvo oli 2 miljardia euroa, mikä on 5 prosenttia enemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuosina 2018–2020.

Terveysalan kasvustrategia on tiivistänyt toimijoiden välistä yhteistyötä ja edistänyt osaltaan alan kasvua. Terveysteknologia on tärkeä osa terveysalaa, jossa ala hyötyy uusien tuotekonseptien ja teknologioiden, kuten tekoälyn, diagnostiikan ja robotiikan tuomista mahdollisuuksista. Toimialan kauppataaseen ylijäämä on ollut runsaat 1 miljardia euroa. Haasteena vielä suuremmalle kasvulle on alaa vaivaava osaajapula, joka koskee erityisesti ohjelmisto-osaajia. Arviot toimialan kasvulle ovat kuitenkin hyvin optimistisia ja lähivuosina alan arvioidaan kasvavan viime vuosien tapaan 3–10 prosenttia vuodessa⁸. Suomi pysyy terveysteknologiassa hyvin maailmanmarkkinoiden kasvuennusteen vauhdissa.

⁸ <https://healthtech.teknologiateollisuus.fi>.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi Veikkaus Oy:n tuotoista vuonna 2021 avustuksia yhteensä 362 440 000 euroa yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (mom. 33.90.50) Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA) ehdotusten pohjalta. STEA:lla oli kolme erillistä hakua, joissa jaettiin avustuksia vuodelle 2021. Paikka auki -avustuksia ja jatkoavustuksia haki määräaikojen puitteissa 934 järjestöä 2 245 kohteeseen. Hakemusten yhteenlaskettu summa oli noin 379 miljoonaa euroa. Avustuksia ehdotettiin 792 hakijalle yhteensä 1 723 avustuskohteeseen yhteensä 309 620 502 euroa.

Avustuksia myönnettiin avustuskokonaisuuksien mukaiseen toimintaan:

- Järjestöjen toimintaedellytysten ja perusrahoituksen turvaaminen
- Terveyden edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen
- Osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen
- Kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen

Vuoden 2021 uusien hanke- ja investointiavustusten hakuaika siirtyi toteutettavaksi 10.12.2020–25.1.2021 johtuen vuoden 2021 avustusmäärän myöhäisestä vahvistumisesta. Ensimmäistä kertaa hanke- ja investointiavustukset myönnettiin kerralla koko hankkeen tai investoinnin toteutusajalle, joka voi olla korkeintaan kolme vuotta. Avustuksen käyttöaika vahvistettiin avustuspäätöksessä. Avustusta haki määräaikojen puitteissa 572 järjestöä 711 hankkeeseen tai investointiin. Hakemusten yhteenlaskettu summa oli 230 miljoonaa euroa. Avustuksia ehdotettiin 149 hakijalle yhteensä 164 avustuskohteeseen yhteensä 52 698 798 euroa.

Avustuksia myönnettiin avustuskokonaisuuksien mukaiseen toimintaan:

- Järjestöjen toimintaedellytysten ja perusrahoituksen turvaaminen
- Terveyden edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen
- Osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen
- Kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen

Avustuksen saajilla on velvollisuus raportoida STEA:lle avustuksen käytöstä vuosittain. STEA valvoo avustusten asianmukaista käyttöä ja arvioi avustetun toiminnan tuloksellisuutta vuosiselvitysten, tuloksellisuusraporttien, hankkeiden väli- ja loppuraporttien sekä tarkastuskäyntien avulla, sekä tekee selvityskäyntejä.

Terveyden edistämisen määrärahat

Terveyden edistämisen määräraha (33.70.50) on tarkoitettu terveyden edistämisen kokeilu- ja kehittämishankkeisiin sekä terveyden edistämistä tukeviin tutkimushankkeisiin ja -ohjelmiin. Hankkeiden arviointi on toteutunut hankkeiden jättämien loppuselvitysten yhteenvedolla, joka on toimitettu vuosittain ministeriölle toukokuussa. Tämän lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on käyttänyt ulkopuolista arviointia hankkeiden tulosten ja vaikutusten arvioimiseksi vuosina 2010, 2013, 2016 ja 2020. Vuoden 2020 arvioinnissa todettiin, että hankkeiden tavoitteiden toteutuneen osittain, ja hankkeilla on voitu edistää terveyden edistämisen määrärahan strategisia tavoitteita tarkoituksenmukaisesti. Määrärahalla rahoitettujen hankkeiden todettiin myös kaventaneen osaltaan hyvinvointi- ja terveyseroja hankeaikana. Seuraava hankkeiden tulosten ja vaikutusten arviointi toteutetaan vuonna 2023.

Vuodelle 2021 momentille myönnettiin 2 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 alkaneiden kuuden hankkeen toteutumista arvioidaan kattavammin väliselvitysprosessin jättämisen yhteydessä maaliskuussa 2022.

Tartuntatautien valvonnan määrärahasta myönnetyt avustukset

Tartuntatautien valvonnan määrärahaa (momentti 33.70.22) oli vuonna 2021 käytettävissä 460 000 euroa ja sillä tuettiin kahdeksaa eri hanketta. Tartuntatautien valvonnan määrärahan painopistealueet vuosille 2020–2022 olivat korkean rokotuskattavuuden ylläpitäminen, mikrobilääkeresistenssin torjuntaan ja hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisyä edistävät hankkeet, Suomen hiv- ja C-hepatiittistrategian toimeenpano sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävät hankkeet sekä syrjäytymiseen, sosiaaliseen huono-osaisuuteen sekä maahanmuuttoon liittyvä tartuntatautien ehkäisy, erityisesti tuberkuloosin torjunta.

Korona

Tartuntatautien valvonnan määrärahoja (momentti 33.70.22) lisättiin koronan vuoksi kahdessa ensimmäisessä vuoden 2020 lisätalousarviossa. Vuoden 2021 aikana jatkettiin Huoltovarmuuskeskuksen sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tekemien materiaalihankintojen korvaamista. Lisäksi vuoden 2021 seitsemännen lisätalousarvion yhteydessä momentin käyttötarkoitusta täsmennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää myös rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden toiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle. Suurin osa tähän kokonaisuuteen liittyvistä valtionavustuksista on jo laitettu maksuun.

Tulevaisuuden sote-keskus

Perustason sosiaali- ja terveystalvaeluja kehitetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystalvaelus-keskus-ohjelmassa. Ohjelmaa toteutetaan alueellisilla kehittämishankkeilla, jotka rahoitetaan valtionavustuksilla. Vuonna 2021 Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystalvaelus-ohjelmassa toteutettiin suunnitelman mukaisesti yhteensä yli 180 miljoonan euron täydentävä valtionavustushaku alueille ja sairaanhoitopiireille. Täydentävällä valtionavustushaulla täydennetään, syvennetään, laajennetaan ja jatketaan vuonna 2020 käynnistettyjä hankkeita erityisesti lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman, mielenterveysstrategian tavoitteiden ja iäkkäiden kotona asumista tukevien palvelujen kehittämisen tueksi.

4 TOIMINNAN TEHOKKUUS

Luvussa 4. on esitetty ministeriön henkilötövuosi- ja kustannuskehitystä tehtäväkoko-
naisuuksittain.

Ministeriö uudisti kustannuslaskennan kertomusvuoden aikana ja kustannuslasken-
nassa otettiin käyttöön valtion yhteinen kustannuslaskentamalli. Uudistuksen vuoksi
edellisten vuosien toimintakertomuksissa olevat tiedot eivät ole täysin vertailukelpoi-
sia. Henkilötövuosien kohdennusta käsitellään luvussa 4.1. ja kustannuslaskennan
tuloksia luvussa 4.2. Jäljempänä luku 4.3. sisältää tiiviin kuvauksen ministeriön mak-
sullisen toiminnan sisällöstä ja luvussa 4.4. käsitellään yhteisrahoitteisen toiminnan
sisältöä.

Taulukossa 4. on esitetty ministeriön henkilötövuosien kohdennukset 2019–2021 ja-
oteltuna toiminnoittain/toimintoryhmittäin. Taulukko perustuu Kieku-järjestelmästä
saatavaan työajankohdennustietoon. Tätä työajankohdennustietoa hyödynnetään
edelleen uudessa kustannuslaskennassa.

Ministeriön keskeisten suoritteiden määrä on esitetty kappaleessa 5.1. Hallituksen
esityksiä oli vuonna 2021 hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Ministeriötasolla
seurattavat suoritteet, kuten hallituksen esitykset tai kirjalliset kysymykset eivät ole yh-
teismitallisia, joten tuottavuusvertailua ei voi mekaanisesti tehdä seurattavien suorit-
teiden perusteella.

Ministeriön virkojen määrä pysyi lähes ennallaan, mutta henkilötövuosimäärä kasvoi.
Henkilötövuosimäärän kasvu aiheutui määräaikaista lisävoimavaroista covid-19-
epidemian aiheuttamiin lisätehtäviin sekä hallituksen ohjelman keskeisiin hankkeisiin
ja RRF toimeenpanoon.

Tilinpäätösanalyysissä luvussa 7. käsitellään myös kuluja kululajeittain. Tilinpäätös-
analyysissä tarkastellaan kaikkia ministeriön omia toiminnan kuluja kululajeittain, joten
VNK:n kuluja ei huomioida tilinpäätösanalyysissä.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Taulukko 8. Htv:t toiminnoittain / toimintoryhmittäin (toimintojen välittömät htv:t)

	Htv 2021	Htv 2020	Htv 2019	Muutos (%) 2020–2021
YDINTOIMINNOT	46,93	47,91	46,93	-2,0 %
Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy	28,27	25,72	27,05	9,9 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	1,61	3,79	2,80	-57,5 %
Lääkehuolto	11,34	13,18	11,09	-14,0 %
Terveysturvallisuus sekä säteilyhaittojen, kemikaalien ja geeniteknologian valvonta	2,22	1,99	2,14	11,5 %
Toimeentuloturva	0,03	0,15	0,10	-78,5 %
Vakuutusmarkkinoiden toiminta	0,29	0,15	0,25	87,6 %
Työsuojelu	0,40	0,17	0,23	142,4 %
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo	1,76	1,49	1,53	18,1 %
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	1,01	1,27	1,78	-20,6 %
OHJAUSTOIMINNOT	159,34	141,67	122,99	12,5 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	45,32	41,74	38,78	8,6 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	14,08	12,98	10,77	8,5 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	54,87	44,93	36,48	22,1 %
EU- ja kansainväliset asiat	21,79	16,10	22,97	35,3 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	23,28	25,91	13,98	-10,1 %
TUKITOIMINNOT	100,03	86,41	86,45	15,8 %
PALKALLINEN POISSAOLO	121,39	112,17	131,86	8,2 %
AVOIN TOIMINTO	53,88	51,71	38,07	4,2 %
Yhteensä	481,57	439,86	426,35	9,5 %

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty Valtioneuvoston kansliaan.

Tämä osuus ei sisällä ministeriön henkilötövuosiin.

Henkilötövuodet 482 htv:tä (440 htv:tä vuonna 2020) ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna. Vähäisiä muutoksia on tapahtunut henkilötövuosien jakautumisessa toimintolajeille, suurin muutos on ohjaustoimintojen osalta. Ydintoiminnoille kertyi 47 htv:tä, joka on 9,7 % kaikista henkilötövuosista (48 htv:tä ja 11 % vuonna 2020). Ohjaustoiminnoille kertyi 159 htv:tä joka on 33 % kaikista henkilötövuosista (142 htv:tä ja 32 % vuonna 2020).

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriö otti 2021 aikana käyttöön valtion yhteisen kustannuslaskentamallin. Kustannuslaskentamallin muutoksesta johtuen luvun 4.2. tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien tilinpäätöksissä esitettyjen tulosten kanssa. Valtion yhteisen kustannuslaskentamallin soveltuvuuden varmistamiseksi, ministeriö toteutti kertomusvuoden aikana kustannuslaskennan uudelleen vuosien 2019 ja 2020 osalta. Luvussa 4.2. esitettävät vuosien 2019–2020 vertailutiedot ovat tämän uudistetulla kustannuslaskentamallilla toteutetun laskennan tuloksia.

Keskeisin ero aiempaan kustannuslaskentamalliin verrattuna on, että uudessa kustannuslaskentamallissa kustannusten jako perustuu aiempaa enemmän toimintorakenteeseen, minkä myötä ostolaskuilla ja työajankohdennuksissa käytetyt toiminnot saavat aiempaa suuremman painoarvon. Muutoksen kustannuslaskentamallin rakenteessa arvioidaan johtavan aiempaa mallia parempaan aiheuttamisperiaatteeseen.

Uudistettu kustannuslaskentamalli perustuu vyörytysjärjestykseen, jossa ensimmäisissä vaiheissa palkallisten poissaolojen, avoimen toiminnon, kiinteistöhallinnon ja tie-tohallinnon kustannukset vyörytetään ministeriön muille tukitoiminnoille, ministeriön ohjaustoiminnoille sekä ministeriön ydintoiminnoille. Näiden jälkeen muut tukitoiminnot vyörytetään ministeriön ohjaustoiminnoille sekä ministeriön ydintoiminnoille. Viimeisissä vyörytysvaiheissa ydintoimintojen avustavat tehtävät sekä poistot ja mahdolliset toiminnoille kirjaamattomat korot vyörytetään ministeriön ohjaus- ja ydintoiminnoille. Ministeriön osuus valtioneuvoston yhteisistä kustannuksista vyörytetään ministeriön ohjaus- ja ydintoiminnoille niissä vyörytysvaiheissa, joihin ne sisältönsä puolesta kuuluvat.

Ministeriön taulukossa 5. esittämät kustannukset sisältävät kaikki ministeriön toiminnan määrärahamomentit sekä Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset ja ne on esitetty ministeriön toimintokokonaisuuksittain.

Taulukko 9. Ydin- ja ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset (1 000 €)

	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Muutos (%) 2020–2021
YDINTOIMINNOT	9 267	9 520	10 193	-2,7 %
Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy	6 959	6 857	7 455	1,5 %
Sosiaali- ja terveystaloudet	726	1 255	1 103	-42,2 %
Lääkehuolto	340	305	275	11,5 %
Terveystaloudet sekä säteilyhaittojen, kemikaalien ja geeniteknologian valvonta	532	495	623	7,3 %
Toimeentuloturva	8	38	43	-79,4 %
Vakuutusmarkkinoiden toiminta	110	82	135	33,2 %
Työsuojelu	99	58	68	70,5 %
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo	495	429	491	15,2 %
OHJAUSTOIMINNOT	211 367	243 569	51 019	-13,2 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	58 509	39 290	22 685	48,9 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	4 058	3 463	3 320	17,2 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	14 100	11 823	10 133	19,3 %
EU- ja kansainväliset asiat	11 549	13 039	10 877	-11,4 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	123 151	175 953	4 004	-30,0 %
YHTEENSÄ	220 634	253 088	61 212	-12,8 %

Ydin- ja ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset sisältävät ministeriön tukitoimintojen, avoimen toiminnon ja palkallisen poissaolon kustannukset.

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty Valtioneuvoston kansliaan.

Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset on kohdistettu

ministeriön ydin- ja ohjaustoimintojen kustannuksiin seuraavasti:

2021: 11 180 094 euroa

2020: 11 364 140 euroa

2019: 9 998 590 euroa

Kokonaiskustannukset 220,6 miljoonaa euroa (253,1 miljoonaa euroa vuonna 2020) muodostuvat lähinnä koronapandemiasta johtuvista lisämenoista.

Ydintoimintojen kustannukset olivat 9,3 miljoonaa euroa (9,5 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja henkilötövuodet olivat 47 (48 vuonna 2020). Kustannukset laskivat (2,1 %) edelliseen vuoteen verrattuna ja henkilötövuodet vähenivät (2,1 %).

Ohjaustoimintojen kustannukset olivat 211,4 miljoonaa euroa (243,6 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja henkilötövuodet olivat 159 (142 vuonna 2020).

Kokonaiskustannukset laskivat 12,8 % samalla, kun henkilötövuodet lisääntyivät 9,5 %.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat vuonna 2021 yhteensä 2,59 miljoonaa euroa (2020: 3,02 miljoonaa euroa). Tästä 2,54 miljoonaa euroa (2020: 2,98 miljoonaa euroa) kertyi nettobudjetoidun toiminnan tuotoista. Bruttobudjetoitu toiminta on ollut vähäistä sen tuottojen ollessa 45 025 euroa (2020: 43 810 euroa). Maksullisen toiminnan kustannusten seuranta on uudistettu tilikauden 2022 alusta alkaen, josta eteenpäin nettobudjetoidun maksullisen toiminnan kustannukset saadaan myös mukaan valtion yhteisen kustannuslaskentamallin mukaisiin vyörytyksiin ja julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmaan.

Ministeriön nettobudjetoidut tulot koostuvat ministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen (STMA 755/2018) tarkoittamista julkisoikeudellisista suoritteista, lähinnä geeniteknikan lautakunnan (VNA 1255/2018) ja edellä mainitun ministeriön asetuksen (STMA 755/2018) 3 §:n tarkoittamista liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavista suoritteista (STMA 755/2018). Ministeriön nettobudjetoidut tulot koskevat ministeriön maksuasetuksen (STMA 755/2018) 2 §:n ja asetuksen liitteessä mainittuja työsuojeluhallinnon julkisoikeudellisia suoritteita, 3 §:n mukaisia markkinasuoritteita, lääkkeiden hintalautakunnan tuloja (STMA 1094/2020). Vuoden 2021 osalta ei ole laadittu erikseen varainhoitovuoden tavoitteita, koska toimintatavoite tulisi olla kustannusneutraali.

Taulukko 10. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma

Erillislainsäädäntöön perustuvat maksulliset julkisoikeudelliset ja muut julkisoikeudelliset suoritteet (1.000 euroa)			
	Lääkkeiden hintalautakunta		
TUOTOT	2021	2020	2019
	euroa	euroa	euroa
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 541	2 977	2 711
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	2 541	2 977	2 711
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0	0
Henkilöstökustannukset	853	948	801
Palvelujen ostot	281	295	346
Muut erilliskustannukset	4	5	21
Erilliskustannukset yhteensä	1 138	1 249	1 168
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	1 588	1 918	1 701
Poistot	65	0	0
Muut yhteiskustannukset	263	272	273
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 917	2 191	1 975
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 054	3 439	3 143
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-513	-462	-432
(tuotot – kustannukset)			
Kustannusvastaavuus-%	83 %	87 %	86 %

Nettobudjetoidun toiminnan tuotot kertyivät vuonna 2021 pääsääntöisesti julkisoikeudellisista suoritteista. Ministeriö uudisti kustannuslaskennan kertomusvuoden aikana ja kustannuslaskennassa otettiin käyttöön valtion yhteinen kustannuslaskentamalli. Uudistuksen vuoksi edellisten vuosien toimintakertomuksissa olevat tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia, mikä johtuu uuden laskentamallin yhteiskustannusten tarkemmasta kohdennuksesta. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuottamiselle asetettu kustannusvastaavuustavoite ei ihan saavutettu, joten tähän tullaan tulevana vuosina panostamaan uuden laskentamallin tuella ja sitä tarkentaen. Lääkkeiden hintalautakunnan (2,54 miljoonaa euroa) tuotot muodostivat suurimman osan julkisoikeudellisten

suoritteiden tuotoista. Lääkkeiden hintalautakunnan kustannusvastaavuus 83 % on melkein edellisen vuoden (87 %) tasolla. Vuosien 2018–2020 keskimääräinen kustannusvastaavuus on ollut 85 %. Vaihtelu aiheutuu toiminnan luonteesta. Tarkasteluvuonna hintalautakunnassa ratkaistiin yhteensä 823 hakemusta, edellisenä vuonna (2020) 883 hakemusta, keskimääräisen vuosittaisen hakemuskäärän ollessa noin 750. Ministeriössä tuotettujen suoritteiden bruttobudjetoidut tulot koostuivat ministeriön maksuasetuksen (STMA 755/2018) 2 §:n tarkoittamista julkisoikeudellisista suoritteista ja Geenitekniikan lautakunnan (VNA 1255/2018) sekä edellä mainitun asetuksen (STMA 755/2018) 3 §:n tarkoittamista liikeloudellisin perustein hinnoiteltavista suoritteista. Ministeriön maksuasetuksen 2 §:n ja 3 §:n tarkoittamien bruttobudjetoitujen tulojen kohdalla on kysymys vähäisistä ja satunnaisista tuloista, joiden osalta jo tuloarvion laatiminen ja sen toteutumisen ennustaminen on vaikeaa.

Bruttobudjetoidut tulot muodostuvat Geenitekniikan lautakunnasta 14 625 euroa (2020: 7 650 euroa) ja Eläke- ja yksityisvakuutusyksiköstä 30 400 euroa (2020: 36 160 euroa). Myös näiden tulot ovat vaikeasti ennakoitavia. Toiminnan kannattavuuteen vaikuttaa alentavasti esimerkiksi se, että Geenitekniikkalain 35 §:n mukaan maksujen perimisestä voidaan myöntää poikkeuksia ja maksu voidaan jättää perimättä osittain tai kokonaan. Em. lainmukaisia hakemuksia tekevät pääosin julkisyhteisöjen yhteydessä toimivat tutkimusryhmät.

Muutokset tilikauteen 2020 verrattuna

Maksullisen toiminnan kokonaistuottokertymä väheni 0,43 miljoonaa euroa, eli lähes 14,4 %. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 83 %.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Taulukko 11. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1.000 euroa)				
	Rahapelihaitat		STE A	
	2021	2020	2021	2020
	euroa	euroa	euroa	euroa
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus				
EU:lta saatu rahoitus				
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus				
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	2 368	2 194	2 489	2 299
Tuotot yhteensä	2 368	2 194	2 489	2 299
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			0	2
Henkilöstökustannukset	106	77	1 836	1 607
Vuokrat			2	
Palvelujen ostot	2 249	2 088	214	250
Muut erilliskustannukset	13	29	11	48
Erilliskustannukset yhteensä	2 368	2 194	2 063	1 907
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus				
Tukitoimintojen kustannukset	178	125	3 730	3 510
Poistot		0		1
Muut yhteiskustannukset	76	52	771	847
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	254	177	4 501	4 358
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 622	2 372	6 564	6 265
OMARAHOITUSOSUUS				
(Tuotot – Kustannukset)	-254	-177	-4 075	-3 966
Omarahoitusosuus, %	10 %	7 %	62 %	63 %

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot kasvoivat noin 0,2 miljoonaa, ollen vuonna 2021 noin 5 miljoonaa euroa (2020: 4,8 miljoonaa euroa). Veikkaukselta las-
kutettu osuus oli vuonna 2021 4,9 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Pohjoismaiden mi-
nisterineuvostolta saatiin 0,1 miljoonaa euroa Suomen vuoden 2021 puheenjohtaja-
kauden tasa-arvohankkeisiin. EU:n rahoittaman hankkeen Promoting gender equality
in pensions loppuraportointi valmistui kesällä, johon liittyen EU maksoi loppurahoitus-
osuuden noin 16 000 euroa.

5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

5.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Taulukko 12. Keskeiset tuotokset vuosina 2018–2021

Keskeiset tuotokset	2021	2020	2019	2018
Esiteltyjen säädösten määrä				
– hallituksen esitykset	36	49	21	49
– HE:n sisältyvät lait	206	160 *	99 *	122
– valtioneuvoston asetukset	86	47	20	33
Kirjallisten kysymysten määrä, <i>(joista koronaan liittyviä)</i>	249 (60)	351 (93)	150	167
Asiantuntijakuulemisten määrä eduskunnan valiokunnissa	298	234	123	267
Julkaisut	39	39	30	13
Tiedotteet, suomenkieliset, <i>(joista koronaan liittyviä)</i>	461 (260)	477 (261)	198	226
Tiedotteet, ruotsinkieliset	451	474	182	208
Tiedotteet, englanninkieliset	270	113	58	16
Tiedotteet, venäjänkieliset	110	104	4	2
Tiedotustilaisuudet ja toimittajatapaamiset, <i>(joista koronaan liittyviä)</i>	71 (64)	45 (39)	31	38
Verkkouutiset, suomenkieliset	64	87	103	188
Verkkouutiset, ruotsinkieliset	29	71	97	76
Verkkouutiset, englanninkieliset	9	15	19	18
Verkkouutiset, venäjänkieliset	0	1	0	0
Verkkouutisten Näkökulma-videoita	0	0	5	11
Muut tuotetut videot (ei Näkökulma)	158	81	67	93

* Luvut muutettu vertailukelpoisiksi vuoden 2021 luvun kanssa

Vuonna 2021 annettiin hallituksen esityksiä jonkin verran vähemmän kuin edellisenä vuonna. Hallituksen esityksiin sisältyi yhteensä poikkeuksellisen suuri määrä muutettavia lakeja. Tämä aiheutui lähinnä siitä, että yhteen hallituksen esitykseen sisältyi ehdotus 109 lain muuttamisesta sote-uudistuksen vuoksi. Kansanedustajien kirjallisten kysymysten määrä oli edellisvuotta selvästi pienempi, mutta edelleen niitä oli paljon.

Edellisen vuoden tapaan neljännes kirjallisista kysymyksistä liittyi koronapandemiaan. Ministeriölle tuli myös erittäin runsaasti kansalaiskirjeitä, yhteensä 3 591 (vuonna 2020 2 454). Suoraan ministereille tuli vielä selvästi suurempi määrä, sosiaali- ja terveysministerille ja perhe- ja peruspalveluministerille yhteensä noin 7 600 kirjettä (vuonna 2020 lähes sama määrä, mutta vuonna 2019 vain noin puolet tästä määrästä). Kirjeistä suuri osa liittyi koronapandemiaan. Lisäksi ministeriölle tuli suuri määrä tieto- ja asiakirjapyyntöjä.

Sosiaali- ja terveysministeriön viestinnässä korostui jo toista vuotta koronapandemiaa koskeva viestintä, samanaikaisesti hoidettiin isojen hallitusohjelmahankkeiden viestintä (sote-uudistus, sosiaaliturvauudistus ja työelämä-hankkeet).

Koronaviestinnässä korostuivat muun muassa tartuntatautilain muutokset, rokotusten edistyminen, koronatodistuksen ja koronapassin käyttöönotot sekä rajoituksia, suosituksia ja ohjausta koskeva viestintä. STM:n verkkosivuille koottua koronavirusta koskevaa tietoa päivitettiin säännöllisesti. Tiedotteita käännettiin kotimaisten kielten lisäksi englanniksi ja venäjän kielelle. STM jatkoi hallinnonalansa viestinnän koordinaatiota ja yhteistyötä kansalaisviestinnässä THL:n ja VNK:n kanssa. STM:n ja THL:n koronainfoja järjestettiin edelleen viikoittain. Mediatilaisuuksien järjestämisessä hyödynnettiin valtioneuvoston kanslian keskitettyä palvelua.

Koronapandemiaviestinnän rinnalla tehtiin normaalia lainsäädäntöviestintää sekä hallitusohjelman isojen hankkeiden viestintää.

Sote-uudistuksen läpimenoa keväällä eduskuntakäsittelyssä valmistauduttiin viestintäsuunnitelmalla, jota päivitettiin yhdessä VM, SM ja THL kanssa. Lakien läpimenoa jälkeen kesällä 2021 tehtiin toimeenpanoon liittyvää viestintää ja tuettiin tulevien hyvinvointialueiden viestintää kuukausittain kokoontuvalla viestintäverkostolla. Syksyllä 2021 toteutettiin ministereiden aluekierros, paranneltiin sote-uudistuksen nettisivujen toiminnallisuutta ja ilmettä ja valmisteltiin aluevaalien kansalaiskampanjaa.

Sosiaaliturvauudistuksessa jatkettiin ja vahvistettiin viestintäsuunnitelman mukaista avointa viestinnän linjaa. Sosiaaliturvakomitean kokouksista kerrottiin ennakoon ja jälkikäteen sekä tiedotteilla että sosiaalisessa mediassa. Johtamisviestinnän keskeisenä keinona toimivat julkiset kolumnit. Avoimia verkkoseminaareja markkinoitiin aktiivisesti. Uudistuksen sisäinen uutiskirje ilmestyi säännöllisesti ja viestintäverkosto koontui kahdesti. Syksyllä toteutettiin koko uudistukselle lyhyt viestintäkysely. Viestintää kehittämään koottiin nuorten aikuisten viestintäraati ja yhteiskehittämistä nuorten kanssa tehtiin myös kahdessa muussa työpajassa. Sosiaaliturvauudistuksen tiedon visualisointiprojekti käynnistyi. Verkkosivuja kehitettiin mm. luomalla uudistuksen julkaisuille ja aineistoille materiaalipankki ”tietopohja”.

Työelämäohjelmien viestintää vahvistettiin rekrytoimalla ohjelmiin viestintäasiantuntija. Vuoden aikana käynnistettiin työelämäohjelmien strategisen viestinnän yhtenäistäminen ja vahvistettiin koordinaatiota VN-tasolla ja hallinnonalalla.

Perhevapaauudistuksen perusmallista tehtiin ja julkaistiin animaatio kolmella kielellä, samassa yhteydessä uudistukselle luotiin visuaalinen ilme. Uudistusta edistettiin muun muassa ministerien keskustelutilaisuuksien (Suomi Areena, Musiikkitalo) sekä ministerien tiedotustilaisuuksien avulla ja lausuntokierroksen viestinnällä. Eduskunta hyväksyi uudistuksen vuoden lopussa.

Sisäisessä viestinnässä painopiste siirtyi kohti normaalimpaa työyhteisöviestintään. Fiilismittarin tulosten julkaisemista jatkettiin. Lisäksi osastot ja VNK tuottivat työhyvinvointiin liittyviä sisältöjä. Sisäiset infot pidettiin edelleen virtuaalisesti. Lokakuussa käynnistettiin uusi johtoryhmän videoblogisarja Kampuksessa.

Verkkoviestinnässä vahvistettiin edelleen verkkopalvelun sisältöjen saavutettavuuteen uuden direktiivin vaatimusten mukaisesti. Aloitettiin tekstisisältöjen päivitysprojekti ja jatkettiin venäjänkielisen sisällön päivitystä.

Sosiaalisen median kanava Twitter kasvatti edelleen suosiotaan yhtenä viestinnän pääkanavista verkkopalvelun rinnalla. Ministeriön Twitter-tilillä on vuoden lopussa reilut 53 900 seuraajaa, joka on hieman vajaa 10 000 (+ 23 %) uutta seuraajaa edelliseen vuoteen verrattuna.

Suomi toimi vuonna 2021 Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana, mikä näkyi STM:n viestinnässä erityisesti tasa-arvoasioiden viestinnässä. Verkkosivuille luotiin oma osio puheenjohtajakauden tapahtumille STM:n sektorilla. STM vastasi myös Suomen kansainvälisen tasa-arvopalkinnon (IGEP) kansainvälisestä viestinnästä.

STM:n mainetta kartoitettiin sidosryhmien joukossa. Uudistettiin hallinnonalan yhteinen mainetutkimus ja toteutettiin tutkimus keskeisten sidosryhmien joukossa konsernin yhteistyönä. Lisäksi kartoitettiin STM:n mainetta ja luottamusta suuren yleisön joukossa erillisellä tutkimuksella.

Videotuotannossa keskityttiin ministerien ja kansliapäällikön videotervehdysten kuvaukseen. Ulkopuoliset videotuottajat kilpailutettiin ja luotiin entistä kattavampi tarjonta ulkopuolelta tilattavista videotuotannoista.

Käynnistettiin laaja viestinnän toimintaprosessien kehittämis- ja päivitysprojekti.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ministeriön palvelukyvyn sekä suoritteiden laadun turvaamiseksi koronapandemiatilanteessa keskityttiin valtioneuvosto- ja konserniyhteistyöhön.

Ministeriö osallistui vuonna 2021 valtioneuvostotasolla lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän sekä sääntelyn sujuvoittamishankkeen toimeenpanoryhmän työskentelyyn. Lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän tehtävänä on ollut mm. edistää hallitusohjelmaan sisältyvien lainvalmistelun laatua koskevien kirjausten toteutumista, sekä edistää lainvalmisteluohjeiden ja hyvän lainvalmistelun periaatteiden noudattamista ja hyvien käytäntöjen leviämistä lainvalmistelussa. Yhteistyöryhmä toimii lisäksi hallitusohjelmaan kirjatun paremman sääntelyn toimintaohjelman ohjausryhmänä. Sääntelyn sujuvoittamishankkeen tavoitteena on sujuvoittaa yrityksiä koskevaa sääntelyä, välttää turhaa sääntelytaakkaa, ja edistää markkinoiden toimivuutta ja kilpailua. Tähän päästään esimerkiksi digitalisaation, toimintatapojen ja viranomaisprosessien kehittämisen ja sääntelyn yksinkertaistamisen avulla. Hankkeessa laajennetaan Yksi yhdestä -kokeilua. Tavoitteena on ensi vaiheessa, että uuden sääntelyn vaikutukset yrityksiin kohdistuvaan sääntelytaakkaan arvioidaan kaikissa ministeriöissä yhdenmukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön säädösvalmistelun kehittämistyöryhmä on jatkanut työtään. Kehittämistyöryhmän tehtävänä on osaltaan tukea valtioneuvostotason säädösvalmistelun kehittämistä sekä kehittää sosiaali- ja terveysministeriön omia sisäisiä säädösvalmistelussa noudatettavia toimintatapoja ja menettelyjä. Työryhmä edistää sitä, että säädösvalmistelua koskevat ohjeet ja määräykset otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriössä. Työryhmä huolehtii osaltaan ajankohtaisen, säädösvalmisteluun liittyvän tiedon välittämisestä yksiköiden säädösvalmistelutyöhön osallistuvalla henkilöstöllä.

6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Taulukko 13. Ministeriön virat vuosina 2018–2021 (suluissa vuoden htv-määrä)

Virat	31.12.2021 (htv 2021)	31.12.2020 (htv 2020)	31.12.2019 (htv 2019)	31.12.2018 (htv 2018)
Johto ja erillisyksiköt	89 (95)	85 (88)	95 (96)	92 (92)
Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto	26 (48)	27 (44)	20 (34)	19 (39)
Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto	63 (66)	64 (67)	62 (62)	61 (63)
Hyvinvointi- ja palveluosasto * (–31.5.2020)	-	- (67)	155 (165)	152 (171)
Turvallisuus ja terveys -osasto (1.6.2020–)	42 (59)	39 (28)		
Yhteisöt ja toimintakyky -osasto * (1.6.2020–)	81 (97)	82 (53)		
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto (1.6.2020–)	34 (45)	36 (24)		
Työ- ja tasa-arvo-osasto	66 (70)	67 (69)	68 (69)	68 (68)
Yhteensä	401 (482)	400 (440)	400 (427)	392 (443)

* Sisältää ministeriön yhteydessä toimivan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen, jossa on 46 virkaa

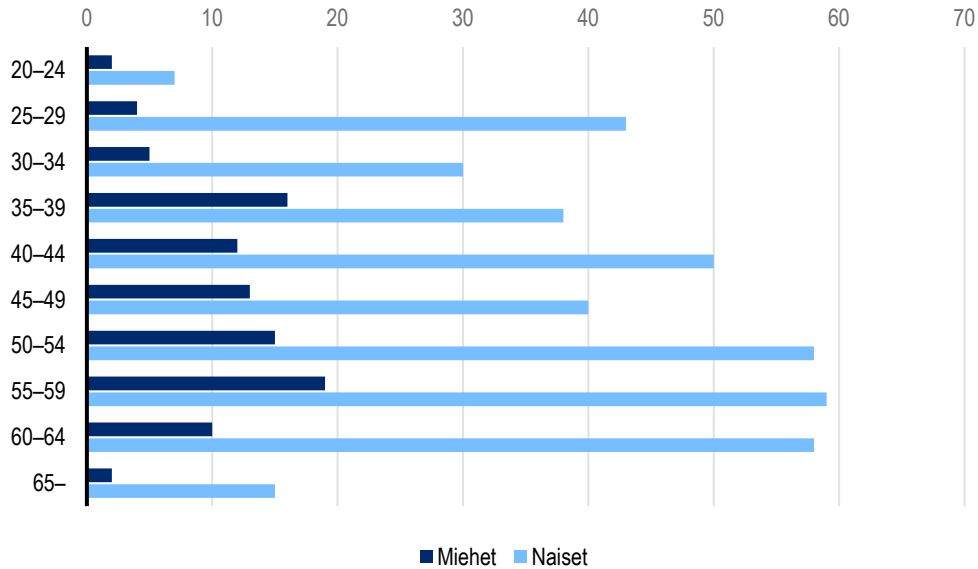
Ministeriön virkojen määrä pysyi lähes ennallaan (kasvoi yhdellä). Ministeriössä on virkojen lisäksi runsaasti määräaikaista projektitehtäviä, minkä vuoksi ministeriön henkilötövuosimäärä on selvästi suurempi kuin virkojen määrä. Ministeriön henkilötövuosimäärä kasvoi selvästi. Ministeriössä toteutettiin kesäkuussa 2020 organisaatio-uudistus, jossa aiemman hyvinvointi- ja palveluosaston tehtävät ja henkilöstö jaettiin kolmelle uudelle osastolle: turvallisuus ja terveys -osasto, yhteisöt ja toimintakyky -osasto sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto. Koska uusi organisaatio tuli voimaan kesken vuoden 2020, uusien osastojen vuosien 2020 ja 2021 henkilötövuosimäärät eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Ministeriö jatkoi virkarakenteen kehittämistä osaamistarpeiden ja painopisteiden mukaan. Ministeriöön perustettiin jo vuoden 2020 lopulla viisi virkaa vuoden 2021 alusta alkaen. Vuoden aikana perustettiin lisäksi 6 virkaa, joista yksi vuoden 2022 alusta alkaen (ei sisälly em. virkojen yhteismäärään). Vastaavasti vuoden 2021 aikana lakkautettiin yhteensä 9 avoimeksi tullutta virkaa.

Taulukko 14. Ministeriön henkilöstövoimavarat vuosina 2018–2021

Henkilöstövoimavarat	2021	2020	2019	2018
Henkilöstön määrä (lkm 31.12.)	496	475	433	438
naiset	398	380	340	347
miehet	98	95	93	91
Henkilöstö htv	482	440	427	433
naiset	385	348	337	345
miehet	96	92	90	88
Määräaikaisten määrä	165	141	105	125
naiset	139	121	85	102
miehet	26	20	20	23
%-osuus henkilöstöstä	33	30	24	29
Osa-aikaisten määrä	20	26	29	27
naiset	17	19	25	21
miehet	3	7	4	6
%-osuus henkilöstöstä	4	5	7	6
Henkilöstön keski-ikä	46,8	47,7	48,9	48,0
naiset	46,7	47,6	49,0	48,0
miehet	47,1	48,0	48,6	47,9
Sukupuolijakauma, naiset/miehet %-osuus	80/20	80/20	79/21	79/21
johto	61/39	67/33	59/41	62/38
esittelijät	78/22	77/23	75/25	76/24
avustava henkilöstö	97/3	97/3	97/3	95/5
Koulutustaso, indeksiluku	6.6	6.5	6.4	6.5
naiset	6.5	6.4	6.3	6.4
miehet	7.0	6.9	7.0	6.8
Kokonaispoistuma	18,9	17,1	18,9	20,3
Tulovaihtuvuus	21,1	23,3	16,9	18,2
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,4	5,2	7,1	7,9
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, % henkilöstöstä	0	0,2	0	0,2
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	65,3	64,5	64,3	65,0
Henkilöstökoulutus				
pv/htv	2,1	1,7	3,2	2,2
euroa/htv	424	399	679	662
Työterveyshuolto, euroa/htv	502	404	897	827
Työtyytyväisyysindeksi	71,6	71,0 **	70,4	70,2

** Korjattu luku vertailukelpoiseksi vuoden 2021 laskennan kanssa

Kuvio 1. Henkilöstö ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan vuonna 2021

Ministeriön henkilöstön määrä kasvoi vuonna 2021 edelleen edellisvuodesta. Erityisesti koko vuoden henkilötövuosimäärä kasvoi selvästi. Myös henkilöstön määrä vuoden 2021 lopussa oli selvästi edellisvuotta suurempi. Henkilötövuosimäärän kasvu oli suurempi kuin vuoden lopun henkilöstömäärän kasvu sen vuoksi, että vuoden 2020 lopulla oli tehty useita nimityksiä määräaikaisiin virkasuhteisiin, joista suuri osa jatkui koko vuoden 2021. Vuonna 2021 rekrytoitiin useita määräaikaisia virkamiehiä covid-19-epidemian aiheuttamiin lisätehtäviin ja edelleen myös hallituksen keskeisten ohjelmien tehtäviin, kuten sote-uudistuksen, sosiaaliturvauudistuksen, työelämän ja tasa-arvon kehittämisen ja palvelurakenteen kehittämisen valmistelutehtäviin. Virkojen määrä vuoden 2021 lopussa oli lähes sama kuin kahden edellisen vuoden lopussa, joten henkilöstömäärän lisäys kahden viime vuoden aikana on aiheutunut määräaikaisen projektihenkilöstön määrän huomattavasta kasvusta. Henkilöstömäärä vuoden 2021 lopussa on lähes 20 % suurempi kuin virkojen määrä.

Erityisesti covid-19-epidemia mutta myös hallitusohjelman laajat uudistukset työllistivät ministeriön henkilöstöä poikkeuksellisen paljon edelleen vuonna 2021. Vaikka määräaikaisia henkilöitä rekrytoitiin akuutteihin projektitehtäviin, ylitöitä tehtiin edelleen tavanomaista enemmän, yhteensä yli 6 henkilötövuotta vastaava määrä, mutta kuitenkin selvästi vähemmän kuin edellisenä vuonna (vuonna 2020 yli 10 henkilötövuotta). Kaikissa henkilöstöryhmissä avustajista ylimpään johtoon oli runsaasti kuormittuneita henkilöitä.

Määräaikaisten osuus henkilöstöstä kasvoi projektihenkilöstön rekrytointien vuoksi edelleen edellisestä vuodesta. Määräaikaisia oli vuoden lopussa 33 % henkilöstöstä. Lukuun sisältyvät myös henkilöt, joilla on vakinainen virka ministeriössä tai muualla.

Osa-aikaisten osuus väheni edelleen. Osa-aikatyössä oli vuoden lopussa 4 % henkilöstöstä, 20 henkilöä. Valtaosa osa-aikatyötä tekevistä on nimitetty kokoaikatyöhön, mutta he ovat osa-aikaisesti virkavapaalla. Osittainen hoitovapaa on selvästi yleisin osa-aikatyön peruste. Osa-aikatyö oli yleisempää naisilla kuin miehillä.

Ministeriön keski-ikä laski lähes vuoden edellisestä vuodesta. Miesten keski-ikä on hieman korkeampi kuin naisten, mutta ero on pieni. Suurin ikäryhmä on edellisen vuoden tapaan 55–59-vuotiaat, mutta myös muissa ikäryhmissä 25 ja 65 vuoden välillä on runsaasti virkamiehiä. Ikärakenne on tasoittunut viime vuosina, ja nuorempien ryhmien osuus on kasvanut. Vuonna 2021 erityisesti alle 30-vuotiaiden osuus kasvoi. Tämä johtui erityisesti ministeriössä käynnistyneestä tulevaisuuden säädösvalmistelijat -kehittämishojelmasta ja muista lyhytaikaisista määräaikaista projektitehtävistä. Vuoden lopussa ministeriön palveluksessa oli 17 vähintään 65 vuotta täyttänyttä – kolme vähemmän kuin vuotta aiemmin. Alle 30-vuotiaita oli vuoden lopussa 56 henkilöä – 20 enemmän kuin vuotta aiemmin ja 34 enemmän kuin kaksi vuotta aiemmin.

Naisten osuus ministeriön henkilöstöstä oli vuoden lopussa sama kuin vuotta aiemmin (80 %). Naisten osuus asiantuntijoista (78 %) kasvoi edelleen hieman ja johtotehtävissä pieneni vähän (61 %). Avustavissa tehtävissä toimivista lähes kaikki (97 %) ovat naisia.

Kaikissa ikäryhmissä naisia on selvästi enemmän kuin miehiä. Nuorimmissa (alle 35 vuotta) ja vanhimmissa (vähintään 60 vuotta) ikäryhmissä naisten osuus on suurin.

Sairauspoissaoloja oli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta edelleen selvästi vähemmän kuin ennen koronapandemian ja laajan etätyön aikaa.

Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli 65,3 vuotta, lähes vuoden korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vanhuuseläkkeelle jäi 18 henkilöä – 9 enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin eläkkeelle jääneitä oli poikkeuksellisen vähän. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen keski-ikä oli 65,4 vuotta, lähes puoli vuotta korkeampi kuin edellisenä vuonna. Ministeriön ikärakenteen seurauksena eläkkeelle jää lähivuosina edelleen runsaasti henkilöitä.

Ministeriön henkilöstön kokonaispoistuma oli vuonna 2021 jonkin verran edellistä vuotta suurempi, sama kuin vuonna 2019. Tähän vaikutti muun muassa edellistä vuotta suurempi eläkkeelle siirtyneiden määrä. Tulovaihtuvuus oli uusien rekrytointien myötä edelleen suuri, mutta jonkin verran edellisestä vuotta pienempi.

Henkilöstökoulutukseen käytettiin sekä työpäiviä että määrärahaa jonkin verran edellistä vuotta enemmän.

Työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta kohden olivat jonkin verran korkeammat kuin edellisenä vuonna, mutta edelleen matalammat kuin aiempina vuosina.

Ministeriön työtyytyväisyysindeksi oli syksyllä 2021 tehdyssä kyselyssä 71.6. Se oli vertailukelpoisin tiedoin laskettuna jonkin verran korkeampi kuin edellisellä kerralla vuotta aiemmin, mutta hieman alempi kuin valtiolla vuonna 2021 keskimäärin.

7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

7.1 Rahoituksen rakenne

Vuonna 2021 sosiaali- ja terveysministeriön käytettävissä olleet määrärahat olivat edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat mukaan lukien 17 685 miljoonaa euroa (16 714 miljoonaa euroa vuonna 2020). Käytettävissä olevat määrärahat lisääntyivät 6 %.

Ministeriön määrärahojen kokonaiskäyttö oli peruutetut määrärahat pois lukien yhteensä 15 361,4 miljoonaa euroa (15 148,3 miljoonaa euroa vuonna 2020). Määrärahaa siirrettiin seuraavalle vuodelle 1 390 miljoonaa euroa, joka oli 519 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuotena (871 miljoonaa euroa vuonna 2020). Seuraavaksi esitetään suurimmat muutokset momenteittain.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Tilinpäätöksessä peruutetut siirretyt määrärahat on esitetty tilinpäätöksen liitteellä 4. Peruutettuja siirrettyjä määrärahoja oli yhteensä 496 miljoonaa euroa, kun edellisenä vuonna niitä oli 23,4 miljoonaa euroa. Peruttavat määrärahat muodostuivat lähes kokonaan vuoden 2020 käyttämättä jääneistä pandemiatilanteen hoitoon kohdistetuista määrärahoista. Kotimaisen suojarustetuotannon käynnistyminen ja globaalin markkinatilanteen helpottuminen mahdollistivat hankintojen painopisteen siirtämisen kansallisista hankinnoista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän tehtäväksi. Samanaikaisesti tuotteiden hintataso saatiin kohtuullistettua. Näiden syiden vuoksi vuoden 2020 määrärahaa jäi käyttämättä momentilla 33.70.22.

Tulomomentille 12.33.90. kirjattiin Veikkaus Oy:n vuonna 2021 tilittäminä rahapelituotona 287 miljoonaa euroa sekä STM:n taseesta mm. 124 miljoonaa euroa Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2016 jakamatta jääneitä varoja menoja vastaavasti, joita katettiin myös valtion 17,2 miljoonan euron ns. budjettikompensaatiolla. Vuonna 2020 budjettikompensatio oli 142,5 miljoonaa euroa.

Valtionapujen palautukset momentilla 12.33.98. tulot kasvoivat 63,6 miljoonaa euroa (61 %). Valtionapuja perittiin takaisin enemmän muiden valtionapujen ja valtionosuuksien osalta. Palautuksista 44 miljoonaa johtui työllisyys tilanteen parantumisesta, joka vaikutti työttömyysturvamomenteille. Palautuksista 35 miljoonaa aiheutui KELA:n maksaman toimeentulotuen palautuksesta. Palauksista 21,5 miljoonaa euroa aiheutui

yrittäjän eläkelain momentin arvioituja pienemmistä menoista, joka johtui arvioituja suuremmista vakuutusmaksutuloista.

Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus momentin 28.70.05.1. vuoden 2019 rahaa käytettiin suunnitelman mukaisesti vuosina 2020 ja 2021, joten vuoden 2021 rahaa ei tarvinnut käyttää täysimääräisesti. Lounais-Suomen aluehallintovirastolle siirrettiin 23 miljoonaa euroa hyvinvointialueiden perustamisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistuksen yhteydessä toteutettavan tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietojärjestelmien muutoksen valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen myönnettyjen valtionavustusten maksamista varten. Loput vuoden 2021 rahat käytetään vuoden 2022 aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentin 33.01.01. käyttö lisääntyi 3,0 miljoonaa euroa. Toimintamenot lisääntyivät huomattavasti, mutta tuotot pysyivät lähes entisellään. Toimintamenoissa kasvua oli henkilöstökuluissa, jotka lisääntyivät 2,9 miljoonaa euroa. Koronan takia palveluiden ostot ja muut kulut pysyivät edelleen matalalla tasolla, koska kokouksia ja seminaareja ei juurikaan järjestetty eikä ravitsemispalveluita sen takia käytetty. Samoin matkustaminen oli vähäistä. Toimintamäärärahoja siirtyi 15,5 miljoonaa euroa vuodelle 2022. Siirtyvä erä oli n. 1,9 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuotena ja se sisältää 0,3 miljoonaa euroa tasa-arvopalkintoon varattua määrärahaa, jonka maksatus siirtyi vuodelle 2022. Osataan siirtyvän erän kasvu aiheutui korona-lisäresursseista, joiden käyttö jaksottuu kahdelle vuodelle. Talousarvio sisälsi koronaan liittyviä määräaikaista lisäresursseja vuodelle 2021 yhteensä 1,2 miljoonaa euroa.

Momentin 33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta on alajaoteltu 01. kansalliset sähköiset asiakasjärjestelmät, 02. DigiFinland Oy:n kehittämishankkeet ja 03. covid-19-tiedonhallinta. Kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien kehittämiseen ja määrärahan käyttöön on vaikuttanut covid-19-pandemian vaatimat henkilöstöressurssien priorisointitarpeet ja siitä syystä kehittämistyötä ei pystytty tekemään täysimääräisesti. DigiFinlandin kehittämishankkeiden käynnistymiseen niin ikään vaikutti muiden priorisoitujen töiden määrä. Covid-tiedonhallinnan alajaotelusta määrärahasta tehtiin kirjausoikeuspäätökset THL:lle vasta tilinpäätöksen sulkeuduttua.

Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano (momentti 33.02.09.) käynnistettiin ja määrärahan käyttö tulee painottumaan tuleviin vuosiin.

Kansallisten osaamiskeskittymien valmistelu on viivästynyt mm. covid-19-pandemian vuoksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen momentin 33.03.31. määrärahasta on sidottu viime vuoden lopulla tehtyihin tulevaisuuden sote- ja terveyskeskus-ohjelman kehittämishankkeisiin liittyviin valtionavustuspäätöksiin 21 miljoonaa euroa.

Momentilta 33.03.63. Eräät erityishankkeet siirtyi seuraavalle vuodelle 2,6 miljoonaa euroa. Suurin osa hankkeista on monivuotisia, joten määrärahan käyttö jaksottuu useammalle vuodelle.

Momentin 33.03.87. toteuma oli vähäinen siitä syystä, että rokotetutkimusyhtiön pääomittaminen siirtyi vuodelle 2022 valmistelutöiden laajuuden vuoksi.

Momentin 33.10.56. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut vähäisen käytön syynä on koronaepidemia, joka keskeytti vammaisten henkilöiden harrastustoiminnan ja josta syystä tulkkipalveluita on tarvittu selvästi vähemmän.

Momentilla 33.10.60. tilapäisiä säästöjä syntyi monissa kuluerissä. Toiminnan kehittämisen eteneminen on viivästynyt epidemian aiheuttamien häiriöiden vuoksi ja kaikkia kehitystoimenpiteitä ei ole voitu käynnistää.

Työttömyysturvamomenttien (33.20.50. ja 33.20.52.) arvioitua pienemmät menot johtuivat koronaviruksen aiheuttamasta arvioinnin epävarmuudesta.

Momentin 33.40.54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kuluista arvioitua pienemmät menot johtuvat korvaushakemusten 10 prosenttia pienemmästä määrästä kuin aiemmin ja sijoitusten tuottojen paranemisesta.

Momentin 33.60.30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin liittyviä kokonaisuuksia on supistettu ja siirretty ajallisesti eteenpäin pandemian vuoksi. Vuoden 2021 toimintaan liittyviä maksatuksia ei ole vielä kaikilta osin käsitelty, maksatushakemuksia saadaan ministeriöön vielä helmikuussa 2022.

Sosiaali- terveydenhuollon kansallinen kehittäminen 33.60.31. momentilta on myönnetty lastenasiainalojen perustamista varten valtionavustuksia vuoden 2021 lopulla. Vuosien 2019 ja 2020 määrärahoja oli vielä jäljellä, koska aikaisemmat hankkeet eivät toteutuneet täysimääräisesti. Vuoden 2021 rahat käytetään vuonna 2022.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) toiminta (momentti 33.60.35.01.) laajentui merkittäväällä tavalla vuoden 2021 alusta alkaen, kun palveluiden piiriin tulivat yliopisto-opiskelijoiden lisäksi myös ammattikorkeakouluopiskelijat. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon rahoitus koostuu opiskelijoiden Kansaneläkelaitokselle suorittamista terveydenhoitomaksuista ja valtion Kansaneläkelaitokselle maksamasta rahoituksesta. Opiskelijoilta perittävillä terveydenhoitomaksuilla rahoitetaan

23 prosenttia ja valtion varoista 77 prosenttia opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Vuonna 2020 valtioneuvosto vahvisti korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksun ensimmäistä kertaa. Terveysterveystoimikunnan suuruus vuonna 2021 oli 71,60 euroa.

Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin tukemista on edelleen jatkettu vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa saadulla lisärahoituksella (33.60.35.02). Huhtikuussa 2021 YTHS:lle myönnettiin valtionavustusta depressiokoulutoiminnan vakiinnuttamiseen ja laajentamiseen sekä matalan kynnyksen chat-palveluiden lisäämiseen, ja marraskuussa 2021 korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävään ja vahvistaviin sekä mielenterveyden häiriöitä ehkäiseviin toimenpiteisiin.

Momentilta 33.60.38. valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin vuoden 2021 koronasta aiheutuneet välittömät kustannukset korvataan kunnille, kuntayhtymille ja Ahvenanmaan maakunnalle toteutuneiden suoritemäärien perusteella. Avustus loppuvuoden kustannuksiin maksetaan vasta vuoden 2022 puolella. Vuoden 2022 aikana tullaan myöntämään vuoden 2021 kustannuksiin laskennallisin perustein avustuksia vielä arviolta noin 316 miljoonaa euroa ja lisäksi harkinnanvaraisia avustuksia arviolta noin 20–60 miljoonaa euroa.

Eristä 33.60.38.02. (testausteknologia) ja 33.60.38.03. (rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden vahvistaminen) ei ole maksettu avustuksia vuonna 2021. Erästä 33.60.38.02. on myönnetty valtionavustus HUS:lle Finentry-järjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon vuonna 2021, mutta tästä erästä ei ole vielä maksettu avustusta HUS:lle. Erän 33.60.38.03. käyttö on siirtynyt kokonaisuudessaan vuodelle 2022. Määrärahoja on tarkoitus käyttää rajojen terveysturvallisuuteen liittyvien kustannusten korvaamiseen niille kunnille ja kuntayhtymille, joilla on hoidettavanaan erityisiä, tähän toimintaan liittyviä tehtäviä. Vuoden 2021 alkupuolen kustannuksiin pystyttiin käyttämään vuodelta 2020 siirtynyttä määrärahaa.

Momentin 33.60.39. palvelurakenteen kehittäminen määrärahasta on sidottu viime vuoden lopulla tehtyihin tulevaisuuden sote- ja terveyskeskus-ohjelman mukaisiin valtionavustuspäätöksiin 119 926 793 euroa. Vuoden 2021 määrärahaa tullaan vielä vuoden 2022 aikana käyttämään valtionavustuksiin ja sopimuksiin.

Momentin 33.60.61. määrärahat Suomen kestävän kasvun ohjelmaan siirtyivät hankkeiden käynnistymisen viivästyksen vuoksi käytettäväksi vuonna 2022. Valtionavustushakua valmisteltiin loppuvuonna ja saatiin avattua joulukuun lopussa.

Momentille 33.70.22. Tartuntatautien valvonta (S2) vuoden 2021 maksatuspäätöksiin on osittain käytetty edellisen vuoden siirtyviä. Loppuerä maksatushakemuksista odottaa vielä loppuselvityksiä.

33.70.22.03. Pandemiatilanteen edellyttämien suojarusteiden ja -laitteiden, terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden sekä laitteiden hankintaan vuonna 2020 myönnettystä määrärahasta on Huoltovarmuuskeskuksen hankintojen lisäksi rahoitettu mm. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin suorittamia valtakunnallisia tarpeita palvelevia testausmateriaalihankintoja. Lisäksi rahasta on korvattu rajanylityspaikkojen terveydysturvallisuuden toiminnasta aiheutuvien kustannuksista kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle.

Momentin 33.80.41. Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin vuoden 2021 määräraha 1,9 miljoonaa euroa peruutettiin. Tämä johtuu alun perin huomattavan suuresta määrärahan mitoituksesta, jonka vuoksi siirtyvä erä on kasvanut suuremmaksi kuin vuosittainen määräraha. Momentin käyttö vuoden aikana (noin 1,8 miljoonaa euroa) oli lähellä budjetoitua määrärahaa.

Momentin 33.80.50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin määrärahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 5,9 miljoonaa euroa (30,8 %). Tämä aiheutui osin lomitushallinnon paikallisyksiköiden yhdistämisiin varatun määrärahan budjetoitua (2 milj. euroa) pienemmällä käytöllä (0,5 milj. euroa). Yhdistymiset toteutetaan vuosien 2021–2022 aikana. Paikallishallintokustannuksiin vaikuttaa yhdistymisten lisäksi myös lomituspalveluiden yleinen tarpeen vähentyminen, joka lomituspäivissä mitattuna on vuosittain noin 5–6 prosentin luokkaa.

Momentilla 35.20.32. asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämishankkeisiin on myönnetty valtionavustuksia 2,4 miljoonaa euroa, joita ei vielä ole maksettu (kohdentamisperuste maksatuspäätösperuste).

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpitoyksikön tilikauden 2021 kulujäämä kasvoi edellisen vuoden tasosta. Vuonna 2021 kulujäämä oli 14 772 miljoonaa euroa, joka on 89 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Merkittävimmin kulujäämän kasvuun vaikutti siirtotalouden kulujen kasvu. Erityisesti kasvoi siirtotalouden kulut paikallishallinnolle eli pääasiassa valtionavustukset kunnille ja kuntayhtymille, joita vuonna 2021 maksettiin 748 miljoonaa euroa.

Verot ja veronluonteiset maksut sisältää tulona Veikkauksen toteutuneen tuloksen tilityksen, joka vuonna 2021 oli STM:lle 287 miljoonaa euroa. Lisäksi taseesta purettiin menoja vastaavasti Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2016 jakamattomia voittovaroja 124 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot olivat 60 miljoonaa euroa ja ne nousivat 30 miljoonaa euroa edellisen vuoden tasolta. Rahoitustuotot (60 miljoonaa euroa)

ovat Alkon osingot, joita Alko maksoi vuonna 2021 vuoden 2020 tuloksestaan. Satunnaiset tuotot, 4,3 miljoonaa euroa, olivat pääasiassa perusteettoman edun palautusta valtiolle.

Toiminnan tuotot, 7,9 miljoonaa euroa, laskivat 1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen toiminnan tuotot, 2,6 miljoonaa euroa, laskivat 0,4 miljoonaa euroa eli 14 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna on tarkasteltu edellä luvuissa 4.3. ja 4.4.

Muut toiminnan tuotot kasvoivat 0,4 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot kasvoivat noin 0,2 miljoonaa euroa ollen vuonna 2021 noin 5 miljoonaa euroa (Veikkaukselta laskutuksen osuus 4,9 miljoonaa euroa).

Taulukko 15. Sosiaali- ja terveysministeriön toiminnan kulut 2019–2021

STM:n toiminnan kulut 1 000 €	2021	2020	2019	Muutos 2020–2021	Muut. % 2020–2021
Aineet ja tarvikkeet	83	108	102	-25	-23
Henkilöstökulut	36 579	33 615	31 887	2 964	9
Vuokrat	393	360	398	33	9
Palvelujen ostot	178 500	206 524	22 764	-28 024	-14
Muut kulut	6 172	9113	4 841	-2 941	-32
Valmistus omaan käyttöön	-11			-11	
Poistot	65	4	5	61	1 525
Toiminnan kulut yhteensä	221 781	249 725	59 996	-27 944	-11

Toiminnan kulut laskivat 27,9 miljoonaa euroa (11 %). Euromääräisesti suurin lasku tapahtui palvelujen ostoissa. Palvelujen ostot vähentyivät 28 miljoonaa euroa (14 %). Suurin osa palvelujen ostoista on yhteistoiminnan kustannusten korvauksia, jotka muodostivat 76 % (136 miljoonaa euroa) kaikista palvelujen ostojen kuluista ja suurin kuluerä ryhmässä oli Huoltovarmuuskeskuksesta korvatut hankinnat, jotka olivat yhteensä 122 miljoonaa euroa.

Vuokrat kasvoivat (9 %), mutta kululajin osuus kokonaisuudesta on vähäinen. Vuokrat (pl. Hila ja Stea) sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat pääasiassa siirtyneet Valtioneuvoston kanslian yhteiseen hallintoyksikköön vuonna 2015 ja tämän jälkeen näiden kululajien merkitys on ollut vähäinen. Vuonna 2021 aineiden ja tarvikkeiden kulut laskivat (23 %).

Henkilöstökulut kasvoivat 2,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstökulujen kasvu aiheutui toimintamenojen momentista (33.01.01.), josta henkilöstökuluja maksettiin vuoden aikana 33,5 miljoonaa euroa mikä on 2,9 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Muut kulut vähenivät 2,9 miljoonaa euroa. Matkustuskulut laskivat edellisen vuoden tasolta edelleen hieman (0,2 miljoonaa euroa). Erityisesti laskua oli kuitenkin ulkomaisten jäsenmaksujen osalta. Jäsenmaksut ulkomaille olivat 5,8 miljoonaa euroa, jossa laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 miljoonaa euroa.

7.4 Tase

Sosiaali- ja terveysministeriön taseen loppusumma vuonna 2021 on 447 miljoonaa euroa, mikä on 298 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2020.

Taseen vastaavaa puolen käyttöomaisuudessa aineettomien hyödykkeiden arvo on hieman vähentynyt, koska Hilan tietojärjestelmä valmistui ja siitä kirjattiin poistoja sekä kirjattiin se pois keskeneräisistä hankinnoista. Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset (FinnHEMS) pysyivät ennallaan 18,5 miljoonassa eurossa. Ennallaan säilyivät myös käyttöomaisuusarvopaperit (Alkon, STUK internationalin sekä FinnHEM-Sin osakkeet).

Lyhytaikaisten saamisten (412 miljoonaa euroa) määrä laski 296 miljoonaa euroa. Muutos aiheutuu pääasiassa ennakkomaksujen (404 miljoonaa euroa) laskusta 301 miljoonalla eurolla. Summaan sisältyy Kansaneläkelaitokselle maksettuja eri etuuksiin liittyviä tammikuun vuoden 2022 eriä, joita maksettiin joulukuussa 2021 Kelalle. Esimerkiksi asumistukilain 53 §:n mukaan valtion tulee viimeistään yhtä pankkipäivää ennen asumistuen maksupäivää suorittaa Kansaneläkelaitokselle sen ilmoittama rahamäärä sinä kuukautena maksussa olevista asumistuista. Eli Kelan 3.1.2022 maksamista asumistuista STM suoritti maksun Kelalle (131 miljoonaa euroa) edellisenä pankkipäivänä 31.12.2021 ennakkomaksuna vuoden 2022 menoista.

Muut lyhytaikaiset saamiset (7,6 miljoonaa euroa) kasvoivat, edellisenä vuonna muut lyhytaikaiset saamiset olivat 3,2 miljoonaa euroa. Saamisten euromääräinen kasvu aiheutui pääasiassa Veikkaukselle ja Fimlab laboratoriolle tehdyistä suurista vuoden 2021 laskutuksista, joiden eräpäivä oli vuoden 2022 puolella.

Taseen vastattavaa puolella lyhytaikaisen vieraan pääoman saaduissa ennakoissa on 124 miljoonan euron vähennys edellisestä vuodesta. Erään sisältyy Raha-automaattiyhdistyksen jakamattomat voittovarot 176 miljoonaa euroa. Vastaava määrä oli vuoden 2020 päättyessä 299,7 miljoonaa euroa.

Ostovelat vähenivät 18,7 miljoonalla eurolla ollen yhteensä 38,5 miljoonaa euroa. Ostovelat johtuvat loppuvuonna 2021 tulleista laskuista, jotka maksettiin vuoden 2022 puolella. Ostveloista 9,3 miljoonaa euroa oli THL:lle ja 22,5 miljoonaa euroa Huoltovarmuuskeskukselle.

Muut lyhytaikaiset velat (113,6 miljoonaa euroa) kasvoivat 62,5 miljoonalla eurolla. Summa sisältää STEA:n maksamattomat avustukset (59,5 miljoonaa euroa), eli avustuksia ei ole vielä maksettu avustuksensaajille, mutta ne on jo myönnetty. Lisäksi summa sisältää muita myönnettyjä, mutta ei vielä maksettuja valtionavustuksia, joiden talousarviossa varainhoitovuoteen kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste.

8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Sisäinen valvonta on olennainen osa hyvää hallintoa. Sisäisellä valvonnalla ja siihen kuuluvalla riskienhallinnalla varmistetaan ministeriön talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus, ministeriön ja sen hallussa olevan omaisuuden turvaaminen sekä ministeriön johtamisen ja ulkoisen ohjauksen kannalta oikeat ja riittävät tiedot ministeriön taloudesta ja toiminnasta.

Ministeriössä toteutettiin kaikki osastot käsittävä osastokierros, jolla selvitettiin riskienhallinnan tilaa eri osastoilla, havaittuja ongelmia ja kehittämistarpeita sekä riskienhallintavälineen soveltuvuutta riskien arviointiin. Osastoille jaettiin ennakoon materiaali, jota käsiteltiin osastojen johtoryhmissä. Osastokierrosten aikana esiin nousseista kehittämistarpeista laadittiin lopuksi yhteenveto, jonka pohjalta ministeriön johto tekee linjaukset jatkotoimenpiteistä.

Osastokierros oli alku riskienhallinnan laajemmalle kehittämiselle osaksi ministeriön ja jokaisen ministeriössä työskentelevän arkea ja kunkin omassa työssään kohtaamien riskien konkreettista hallitsemista. Myös konsernin johtoryhmässä käytiin lähetekeskustelu hallinnonalan riskienhallinnasta, joka liittyi eduskunnan edellyttämään tavoitteeseen kehittää valtioneuvoston riskienhallintaa.

Korona vaikutti kuluneena vuonna edelleen voimakkaasti kaikkien työtehtäviin ja näkyi selvästi myös riskienhallinnassa. Erityisesti lainvalmistelussa haasteena olivat kireät aikataulut ja henkilöstön vaihtuvuus. Ministeriö käynnisti syksyllä Tulevaisuuden säädösvalmistelijat -ohjelman, jonka tavoitteena on varmistaa laadukkaan säädösvalmistelun jatkumo ja vastata säädösvalmistelijoiden osaajapulaan.

Toimintakertomuksessa on valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1922) 65 §:n mukaan esitettävä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma. Seuraavassa on kannanotto ministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaan. Tähän lausumaan on kerätty myös nykyhetken kehittämistarve.

Riskiarvioinnissa riskit jaoteltiin viiteen eri riskialueeseen (Strategia, Operatiivinen toiminta, Talous ja resurssit, Henkilöstö ja Turvallisuus). Osastotasolle nostettuja riskejä ministeriössä kirjattiin yhteensä 61. Riskialueittain riskihavaintoja oli seuraavasti: Operatiivinen toiminta 17, Strategia 9, Henkilöstö 19, Talous ja resurssit 5 ja Turvallisuus 11. Ministeriössä havaittiin osastotasolla 30 riskiä, joiden riskiluku oli 12 tai yli.

Olemme arvioineet, täyttääkö sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todenneet niiden täyttävän vaatimukset.

Ministeriön johtoryhmän päätöksen mukaisesti tehdyn riskienarvioinnin tuloksena ministeriön vuoden 2022 toimintasuunnitelmaan sisällytetään seuraavien riskien seuranta ja niitä koskevat hallintatoimet, jotka valmistellaan maaliskuussa 2022. Riskit ja hallintatoimet koskevat kaikkia osastoja/yksiköitä ja ne toimeenpannaan yhteistyössä:

- Strategia: STM ei onnistu osaltaan turvamaan yhteiskunnan huoltovarmuutta
- Strategia: Strategian läpivienti jää puutteelliseksi
- Operatiivinen toiminta: Toiminnan suunnittelu on puutteellista
- Talous ja resurssit: Eri valtionavut muodostuvat päällekkäisiksi ja/tai toimeenpano ja valvonta epäonnistuvat
- Henkilöstö: Henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvointi heikkenevät
- Henkilöstö: Liian suuri työmäärä ja -tahti suhteessa resursseihin

9 ARVIOINTIEN TULOKSET

Kertomusvuonna ei valmistunut ministeriön toimintaa koskevia arviointeja. Hallituskauden aikana toteutettavien hankkeiden arvioinnit toteutetaan tyypillisesti hallituskauden loppupuolella.

10 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriöllä ei ole ollut tilikautena raportoituja väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

EU-rakennerahastohankkeisiin myönnettyä rahoitusta perittiin takaisin kuudessa tapauksessa yhteensä 29 762,42 euroa (koroton määrä 27 773,71 euroa).

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan myönnettyjä STEA-avustuksia perittiin takaisin 22 tapauksessa kohtuullistamisen jälkeen yhteensä 2 256 182,69 euroa.

11 TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös – Talousarvio	Toteutuma %
12. Sekalaiset tulot		459 800 275,93	1 085 417 528	1 085 417 528,46	0,00	100
12.23.99.	Valtioneuvoston kanslian muut tulot	136 645,52				
12.33.90.	Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotosta	331 629 858,00	415 800 000	415 800 000,00	0,00	100
12.33.98.	Valtionapujen palautukset	104 505 987,68	168 095 252	168 095 252,35	0,00	100
	12.33.98.4. Takaisinperityt elatusavut	58 297 547,87	57 201 494	57 201 494,32	0,00	100
	12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	46 208 439,81	110 893 758	110 893 758,03	0,00	100
12.33.99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	84 861,38	4 426 036	4 426 035,73	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	23 405 034,02	496 121 940	496 121 940,01	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	37 889,33	974 300	974 300,37	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset		30 000 000,00	60 000 000	60 000 000,00	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	30 000 000,00	60 000 000	60 000 000,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		489 800 275,93	1 145 417 528	1 145 417 528,46	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia		668 600,61	711 626	260 204,42	451 422,02	711 626,44	0,00	350 687,43	1 062 313,87	610 891,85	451 422,02
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)	83 600,61	83 626	83 626,44		83 626,44	0,00		83 626,44	83 626,44	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot	83 600,61	83 626	83 626,44		83 626,44	0,00		83 626,44	83 626,44	
23.01.25.	Terveet tilat 2028 (S3)	585 000,00	628 000	176 577,98	451 422,02	628 000,00	0,00	350 687,43	978 687,43	527 265,41	451 422,02
	23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	585 000,00	628 000	176 577,98	451 422,02	628 000,00	0,00	190 687,43	818 687,43	367 265,41	451 422,02
	23.01.25.2. Sisäilmaan liittyvien terveyshaittojen tutkimus, hoito ja ennaltaehkäisy (KPY)							160 000,00	160 000,00	160 000,00	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		106 396,18	38 838 802	4 014 300,48	34 824 501,41	38 838 801,89	0,00	25 451 459,82	63 951 459,82	19 106 708,41	34 844 751,41
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonsäveromenot (A)	90 814,18	328 602	328 601,89		328 601,89	0,00				
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	15 582,00	10 200	10 200,00		10 200,00	0,00				
28.70.01.	Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3)							60 000,00	60 000,00	39 750,00	20 250,00
28.70.05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (S3)	0,00	38 500 000	3 675 498,59	34 824 501,41	38 500 000,00	0,00	25 391 459,82	63 891 459,82	19 066 958,41	34 824 501,41

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus	0,00	34 500 000	3 675 498,59	30 824 501,41	34 500 000,00	0,00	21 391 459,82	55 891 459,82	19 066 958,41	30 824 501,41
	28.70.05.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimus(EK) (varattu)		4 000 000		4 000 000,00	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00	8 000 000,00	0,00	4 000 000,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		8 139 399,15	7 213 139	7 213 139,38		7 213 139,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (A)	8 139 399,15	7 213 139	7 213 139,38		7 213 139,38	0,00				
	32.30.64.07. EAKR 2014-2020 (KPY)	71 855,04	89 039	89 039,29		89 039,29	0,00				
	32.30.64.09. ESR 2014-2020 (KPY)	8 067 544,11	7 124 100	7 124 100,09		7 124 100,09	0,00				
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		15 909 504 053,14	16 792 000 060	15 090 459 717,92	1 323 474 550,72	16 413 934 268,64	378 065 791,35	819 248 635,27	3 413 690 970,27	1 572 013 379,91	1 353 829 541,35
33.01.01.	Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (S2)	33 811 000,00	36 018 000	20 534 658,12	15 483 341,88	36 018 000,00	0,00	13 565 072,94	49 583 072,94	34 099 731,06	15 483 341,88
	33.01.01.01. STM toimintamenot (KPY)	33 811 000,00	36 018 000	20 534 658,12	15 483 341,88	36 018 000,00	0,00	13 565 072,94	49 583 072,94	34 099 731,06	15 483 341,88
33.01.25.	Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (S3)	18 400 000,00	38 480 000	17 371 821,42	21 108 178,58	38 480 000,00	0,00	4 178 663,83	42 658 663,83	19 110 260,58	23 548 403,25
	33.01.25.01. Kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät	10 400 000,00	17 700 000	6 427 934,35	11 272 065,65	17 700 000,00	0,00		17 700 000,00	6 427 934,35	11 272 065,65
	33.01.25.02. DigiFinland Oy kehittämishankkeet	2 000 000,00	20 000 000	10 943 887,07	9 056 112,93	20 000 000,00	0,00	1 210 588,31	21 210 588,31	11 096 156,10	10 114 432,21

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.01.25.03. Covid-19-tiedonhallinta	6 000 000,00	780 000		780 000,00	780 000,00	0,00	2 855 266,60	3 635 266,60	1 473 361,21	2 161 905,39
33.01.29.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (A)	920 664,27	3 834 725	3 834 724,99		3 834 724,99	0,00				
33.01.66.	Kansainväliset jäsenmaksut ja maksusuudet (S2)	14 545 000,00	5 262 000	4 874 779,10	387 220,90	5 262 000,00	0,00	1 224 475,91	6 486 475,91	6 099 255,01	387 220,90
33.02.07.	Työsuojelun aluehallinto- viranomaisten toimintamenot (S2)	100 000,00	0				0,00	0,00	0,00		0,00
33.02.09.	Lääkeasioiden tietokartan toimeenpano (S3)		5 000 000	252 649,00	4 747 351,00	5 000 000,00	0,00		5 000 000,00	252 649,00	4 747 351,00
33.03.25.	Kansalliset osaamiskeskittymät (S3)	7 000 000,00	9 500 000	215 987,60	9 284 012,40	9 500 000,00	0,00	12 017 235,05	21 517 235,05	3 143 285,06	15 373 949,99
33.03.31.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (S3)	2 178 755,00	22 595 692	40 978,31	22 554 713,69	22 595 692,00	0,00	807 858,28	23 403 550,28	245 778,02	23 157 772,26
	33.03.31.01. Lapsi- ja perhepalveluiden muutoshjelman jatko	1 378 755,00	795 692	40 978,31	754 713,69	795 692,00	0,00	78 073,98	873 765,98	119 052,29	754 713,69
	33.03.31.02. Tulevaisuuden sote-keskus (lape)	800 000,00	21 800 000		21 800 000,00	21 800 000,00	0,00	729 784,30	22 529 784,30	126 725,73	22 403 058,57
33.03.50.	Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan (S2)	24 442 000,00	29 042 000	29 042 000,00		29 042 000,00	0,00		29 042 000,00	29 042 000,00	0,00
	33.03.50.01. Työterveyslaitoksen menot	24 092 000,00	28 692 000	28 692 000,00		28 692 000,00	0,00		28 692 000,00	28 692 000,00	0,00
	33.03.50.02. Työterveyshuollon koulutus ja työterveyshenkilöstön kehittäminen (EK) (enintään)	350 000,00	350 000	350 000,00		350 000,00	0,00		350 000,00	350 000,00	0,00
33.03.63.	Eräät erityishankkeet (S3)	5 702 000,00	2 542 000	2 000 248,00	541 752,00	2 542 000,00	0,00	7 145 530,52	9 687 530,52	7 107 759,26	2 579 771,26
33.03.87.	Rokotetutkimuksen yhtiöittäminen (S3)		8 000 000	143 374,08	7 856 625,92	8 000 000,00	0,00		8 000 000,00	143 374,08	7 856 625,92

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.10.50.	Perhe-etuudet (A)	1 595 351 471,71	1 582 500 000	1 576 621 046,37		1 576 621 046,37	5 878 953,63				
33.10.53.	Sotilasavustus (A)	16 100 000,00	16 500 000	16 500 000,00		16 500 000,00	0,00				
33.10.54.	Asumistuki (A)	1 582 400 000,00	1 610 400 000	1 610 400 000,00		1 610 400 000,00	0,00				
33.10.56.	Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut (A)	40 221 848,93	50 100 000	45 039 990,62		45 039 990,62	5 060 009,38				
33.10.57.	Perustoimeentulotuki (A)	750 000 000,00	738 800 000	705 000 000,00		705 000 000,00	33 800 000,00				
33.10.58.	Määräaikainen covid-19-epidemiakorvaus (S2)	60 000 000,00						8 434 400,00	8 434 400,00	0,00	0,00
33.10.60.	Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (S2)	495 300 000,00	485 657 000	363 425 533,78	122 231 466,22	485 657 000,00	0,00	89 474 466,22	575 131 466,22	452 900 000,00	122 231 466,22
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	1 238 039 653,62	995 490 000	923 085 663,78		923 085 663,78	72 404 336,22				
	33.20.50.03. Valtionosuus ansiopäivärahasta	1 238 039 653,62	995 490 000	923 085 663,78		923 085 663,78	72 404 336,22				
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	1 642 725 000,00	1 576 990 000	1 450 100 000,00		1 450 100 000,00	126 890 000,00				
	33.20.52.03. Valtionosuus työmarkkinatuesta	1 642 725 000,00	1 576 990 000	1 450 100 000,00		1 450 100 000,00	126 890 000,00				
33.20.55.	Valtionosuudet Työllisyysrahastolle (A)	2 640 800,00	3 803 000	2 400 000,00		2 400 000,00	1 403 000,00				
33.30.60.	Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (A)	1 981 208 187,33	2 145 300 000	2 127 844 343,09		2 127 844 343,09	17 455 656,91				
33.40.50.	Valtion osuus merimies-eläkekassan menoista (A)	61 223 939,52	58 400 000	57 200 000,00		57 200 000,00	1 200 000,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.40.51.	Valtion osuus maatalous- yrittäjän eläkelaista johtu- vista menoista (A)	718 200 000,00	737 500 000	714 200 000,00		714 200 000,00	23 300 000,00				
33.40.52.	Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista me- noista (A)	370 950 115,00	418 000 000	380 400 000,00		380 400 000,00	37 600 000,00				
33.40.53.	Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (A)	11 646 528,00	13 900 000	13 899 996,00		13 899 996,00	4,00				
33.40.54.	Valtion osuus maatalous- yrittäjien tapaturmava- kuutuksen kustannuk- sista (A)	14 350 000,00	13 400 000	11 200 000,00		11 200 000,00	2 200 000,00				
33.40.60.	Valtion osuus kansanelä- kelaista ja eräistä muista laeista johtuvista me- noista (A)	3 735 222 539,33	3 738 000 000	3 693 874 633,29		3 693 874 633,29	44 125 366,71				
33.50.50.	Rintamalisät (A)	11 605 399,02	10 200 000	10 159 812,53		10 159 812,53	40 187,47				
33.60.30.	Valtion korvaus tervey- denhuollon ja sosiaali- huollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (S3)	2 150 000,00	350 000	26 527,83	323 472,17	350 000,00	0,00	2 624 326,72	2 974 326,72	1 394 165,48	1 413 343,98
33.60.31.	Sosiaali- ja terveyden- huollon kansallinen kehittäminen (S3)	885 000,00	1 912 000	400 000,00	1 512 000,00	1 912 000,00	0,00	1 561 567,27	3 473 567,27	1 172 156,86	2 032 774,16
	33.60.31.01. Lastenasi- antalo- toimintamallien kehittäminen ja valtakun- nallistaminen	885 000,00	1 912 000	400 000,00	1 512 000,00	1 912 000,00	0,00	808 306,52	2 720 306,52	687 532,36	2 032 774,16
	33.60.31.02. YTHS toi- minnan kehittämiseen							250 000,00	250 000,00	0,00	0,00
	33.60.31.03. Lastenasi- antalo- toimintamallien käynnistämiseen							503 260,75	503 260,75	484 624,50	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.35.	Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon (S2)	6 400 000,00	65 800 000	59 127 541,92	6 672 458,08	65 800 000,00	0,00	5 235 559,67	71 035 559,67	64 292 466,23	6 672 458,08
	33.60.35.01. Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuollon investoinnit	1 400 000,00						235 559,67	235 559,67	207 651,31	0,00
	33.60.35.02. Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen	5 000 000,00						5 000 000,00	5 000 000,00	4 957 273,00	0,00
33.60.37.	Valtion korvaus kunnille laittomasti maassa oleskelevien kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksiin (A)	1 216 167,22	2 000 000	1 755 783,27		1 755 783,27	244 216,73				
33.60.38.	Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin (S2)	206 000 000,00	1 615 000 000	726 325 815,01	888 674 184,99	1 615 000 000,00	0,00	171 000 000,00	1 786 000 000,00	752 982 736,43	888 674 184,99
	33.60.38.01. Valtionavustus testaukseen ja jäljittämiseen (EK)(enintään)	200 000 000,00	1 155 000 000	412 504 073,01	742 495 926,99	1 155 000 000,00	0,00	165 000 000,00	1 320 000 000,00	433 166 985,93	742 495 926,99
	33.60.38.02. Testausteknologia (EK) (enintään)	6 000 000,00	30 000 000		30 000 000,00	30 000 000,00	0,00	6 000 000,00	36 000 000,00	5 994 008,50	30 000 000,00
	33.60.38.03. Rajanylityspaikkojen terveysturvallisuus (EK) (enintään)		30 000 000		30 000 000,00	30 000 000,00	0,00		30 000 000,00		30 000 000,00
	33.60.38.04. Muut valtionavustukset covid 19-kustannuksiin (EK) (enintään)		400 000 000	313 821 742,00	86 178 258,00	400 000 000,00	0,00		400 000 000,00	313 821 742,00	86 178 258,00
33.60.39.	Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	44 339 217,00	171 153 643	574 539,68	170 579 103,32	171 153 643,00	0,00	24 295 810,92	195 449 453,92	7 363 349,03	188 086 104,89

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.60.39.02. Kansallinen mielenterveysstrategia	5 000 000,00	1 323 468		1 323 468,00	1 323 468,00	0,00	4 026 551,52	5 350 019,52	789 738,93	4 560 280,59
	33.60.39.03. Kehitysvammaisten henkilökohtaisen budjetin kokeilut	1 688 086,00	371 114		371 114,00	371 114,00	0,00	1 297 193,33	1 668 307,33	655 573,03	1 012 734,30
	33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	3 300 000,00	9 105 836	357 624,26	8 748 211,74	9 105 836,00	0,00	3 157 790,17	12 263 626,17	1 197 239,28	11 066 386,89
	33.60.39.05. Osatyökykyisten työkykyohjelma	21 000 000,00	6 800 000	69 646,65	6 730 353,35	6 800 000,00	0,00	6 014 573,17	12 814 573,17	2 458 242,12	10 356 331,05
	33.60.39.06. Toisen kotimaisen kielen turvaaminen (EK) (enintään)	1 000 000,00									
	33.60.39.07. Ikäohjelma	2 300 000,00	453 225	24 490,62	428 734,38	453 225,00	0,00	1 378 090,84	1 831 315,84	60 709,69	1 770 606,15
	33.60.39.08. Lapsistrategia	1 910 000,00	2 000 000	121 451,88	1 878 548,12	2 000 000,00	0,00	1 632 486,47	3 632 486,47	551 229,27	3 081 257,20
	33.60.39.10. Lääkehuollon tiekartta	300 000,00						230 303,53	230 303,53	91 982,56	138 320,97
	33.60.39.11. Toisen kotimaisen kielen turvaaminen	200 000,00	1 000 000		1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	200 000,00	1 200 000,00		1 200 000,00
	33.60.39.12. Tulevaisuuden sote-keskus	7 641 131,00	116 600 000	1 326,27	116 598 673,73	116 600 000,00	0,00	6 358 821,89	122 958 821,89	1 558 634,15	121 400 187,74
	33.60.39.14. Mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen		33 500 000		33 500 000,00	33 500 000,00	0,00		33 500 000,00		33 500 000,00
33.60.40.	Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkärintähteläinlaitteiden hankinnan menoihin (S3)	28 990 000,00	27 835 000	27 835 000,00		27 835 000,00	0,00	66 103,00	27 901 103,00	27 835 000,00	66 103,00
33.60.61.	EU:n rahoitus kestävän kasvun ohjelmaan (S3)		45 000 000	21 169,01	44 978 830,99	45 000 000,00	0,00		45 000 000,00	21 169,01	44 978 830,99

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.60.61.01. P4 I1: Edistetään hoitotakuun toteuttamista ja puretaan hoitovelkaa (EK) (enintään)		20 000 000		20 000 000,00	20 000 000,00	0,00		20 000 000,00		20 000 000,00
	33.60.61.02. P4 I2: Edistetään hoitotakuun toteuttamista (palvelut ja ennaltaehkäisy) (EK) (enintään)		5 000 000		5 000 000,00	5 000 000,00	0,00		5 000 000,00		5 000 000,00
	33.60.61.04. P4 I4: Hoitotakuuta edistävät digitaaliset palvelut (EK) (enintään)		20 000 000	21 169,01	19 978 830,99	20 000 000,00	0,00		20 000 000,00	21 169,01	19 978 830,99
33.60.63.	Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (K)	3 050 000,00	3 000 000	3 000 000,00		3 000 000,00	0,00				
33.60.65.	Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistaminen (S3)							605 551,62	605 551,62	405 451,77	0,00
33.70.21.	Terveysvalvonta (S2)	545 000,00	545 000	365 275,46	179 724,54	545 000,00	0,00	124 505,35	669 505,35	489 780,81	179 724,54
33.70.22.	Tartuntatautiin valvonta (S2)	660 460 000,00	460 000		460 000,00	460 000,00	0,00	470 987 396,17	471 447 396,17	141 621 339,15	460 000,00
	33.70.22.01. Tartuntatautiin valvontaan	460 000,00	460 000		460 000,00	460 000,00	0,00	389 160,37	849 160,37	320 448,96	460 000,00
	33.70.22.02. Palvelujärjestelmän testauslaitteiden ja tarvittavien lääkinällisten laitteiden kapasiteetin noston valtionavustuksiin	20 000 000,00									
	33.70.22.03. Pandemiatilanteen edellyttämien suojavarusteiden ja -laitteiden, terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden	640 000 000,00						470 598 235,80	470 598 235,80	141 300 890,19	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	sekä lääkkeiden hankintaan										
33.70.51.	Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärin koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (S3)	2 900 000,00	2 900 000	2 900 000,00		2 900 000,00	0,00		2 900 000,00	2 900 000,00	0,00
33.80.40.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (A)	117 063 909,19	117 000 000	112 262 048,70		112 262 048,70	4 737 951,30				
	33.80.40.01. Korvaus lomituspalvelujen käyttö-kustannuksiin	116 982 909,19	116 818 000	112 190 048,70		112 190 048,70	4 627 951,30				
	33.80.40.02. Oppisopimuskoulutuksen nettokustannusten korvaaminen (EK) (enintään)	81 000,00	182 000	72 000,00		72 000,00	110 000,00				
33.80.41.	Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin (S2)	1 900 000,00	1 900 000	173 891,00		173 891,00	1 726 109,00	1 900 000,00	3 800 000,00	1 801 675,31	0,00
33.80.42.	Valtion korvaus poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin (S2)	410 000,00	350 000	350 000,00		350 000,00	0,00		350 000,00	350 000,00	0,00
33.80.50.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin (S2)	18 140 000,00	19 140 000	13 239 885,96	5 900 114,04	19 140 000,00	0,00	4 000 111,80	23 140 111,80	17 239 997,76	5 900 114,04
	33.80.50.01. Korvaus lomituspalvelujen hallintomenoihin	18 046 000,00	17 046 000	11 569 385,96	5 476 614,04	17 046 000,00	0,00	3 976 611,80	21 022 611,80	15 545 997,76	5 476 614,04
	33.80.50.02. Harkinnanvarainen lisäkorvaus paikallisyksiköille(EK) (enintään)	94 000,00	94 000	70 500,00	23 500,00	94 000,00	0,00	23 500,00	117 500,00	94 000,00	23 500,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.80.50.03. Välitä viljelijästä-hanke (EK)		2 000 000	1 600 000,00	400 000,00	2 000 000,00	0,00		2 000 000,00	1 600 000,00	400 000,00
33.90.50.	Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (A)	380 769 858,00	362 440 000	362 440 000,00		362 440 000,00	0,00				
35. Ympäristöministeriön hallinnon-ala		3 100 000,00	748 987		748 987,00	748 987,00	0,00	530 635,46	1 279 622,46	129 638,92	1 149 983,54
35.20.32.	Avustukset asunottomuuden poistamiseksi ja asunottomuuden tilastoinnin kehittäminen (S3)	3 100 000,00	748 987		748 987,00	748 987,00	0,00	530 635,46	1 279 622,46	129 638,92	1 149 983,54
Määrärahatilit yhteensä		15 921 518 449,08	16 839 512 615	15 101 947 362,20	1 359 499 461,15	16 461 446 823,35	378 065 791,35	845 581 417,98	3 479 984 366,42	1 591 860 619,09	1 390 275 698,32

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2021 valtuudet						Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2022 TA:ssa						
32.50.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	31 642	0	0	0	0	0	0	1 155	96	72	24	48	240
Aikaisempien vuosien valtuudet	31 642							1 155	96	72	24	48	240
32.30.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	7 467	99	19 317	19 416	9 611	9 805	9 805	6 059	3 655	2 740	913	1 827	9 135
Aikaisempien vuosien valtuudet	7 467							4 638	393	294	98	196	981
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet		99	19 317	19 416	9 611	9 805	9 805	1 421	3 262	2 446	815	1 631	8 154
Yhteensä	39 109	99	19 317	19 416	9 611	9 805	9 805	7 214	3 751	2 812	937	1 875	9 375
Aikaisempien vuosien valtuudet	39 109							5 793	489	366	122	244	1 221
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet		99	19 317	19 416	9 611	9 805	9 805	1 421	3 262	2 446	815	1 631	8 154

1) Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

2) Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

3) Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

12 TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2021–31.12.2021		1.1.2020–31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 586 898,09		3 020 744,12	
Muut toiminnan tuotot	<u>5 315 033,86</u>	7 901 931,95	<u>4 953 343,00</u>	7 974 087,12
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	82 962,05		108 217,48	
Henkilöstökulut	36 578 972,87		33 615 342,12	
Vuokrat	392 750,66		360 200,34	
Palvelujen ostot	178 499 506,17		206 524 449,37	
Muut kulut	6 172 350,58		9 112 938,08	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-10 958,72		0,00	
Poistot	<u>65 239,03</u>	<u>-221 780 822,64</u>	<u>4 195,58</u>	<u>-249 725 342,97</u>
JÄÄMÄ I		-213 878 890,69		-241 751 255,85
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	60 105 338,73		30 018 062,96	
Rahoituskulut	<u>-76,18</u>	60 105 262,55	<u>-116,10</u>	30 017 946,86
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	4 278 944,00		4 051,46	
Satunnaiset kulut	<u>-4 063,67</u>	<u>4 274 880,33</u>	<u>-40 000,00</u>	<u>-35 948,54</u>

	1.1.2021–31.12.2021		1.1.2020–31.12.2020	
JÄÄMÄ II		-149 498 747,81		-211 769 257,53
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotal. tuotot sosiaaliturvarahastoilta	0,00		69 000 000,00	
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	<u>45 139,00</u>	45 139,00	<u>42 283,67</u>	69 042 283,67
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	776 003 157,13		21 197 504,38	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	13 847 412 717,07		14 349 400 399,27	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	1 874 395,70		29 210 896,32	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	371 928 319,97		460 570 814,89	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	260 520,74		5 774 698,27	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>36 369 468,06</u>	<u>-15 033 848 578,67</u>	<u>4 055 184,93</u>	<u>-14 870 209 498,06</u>
JÄÄMÄ III		-15 183 302 187,48		-15 012 936 471,92
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	415 800 000,00		331 629 858,00	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-4 409 634,61</u>	<u>411 390 365,39</u>	<u>-1 155 031,23</u>	<u>330 474 826,77</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-14 771 911 822,09</u>		<u>-14 682 461 645,15</u>

13 TASE

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	260 956,12		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>10 958,72</u>	271 914,84	<u>318 990,93</u>	318 990,93
AINEELLISET HYÖDYKKEET		0,00		0,00
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	17 818 797,65		17 818 797,65	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>18 499 964,76</u>	<u>36 318 762,41</u>	<u>18 499 964,76</u>	<u>36 318 762,41</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		36 590 677,25		36 637 753,34
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	454 383,42		260 643,68	
Siirtosaamiset	2 846,70		0,00	
Muut lyhytaikaiset saamiset	7 593 429,71		3 208 005,86	
Ennakkomaksut	<u>404 219 321,40</u>	412 269 981,23	<u>704 955 432,98</u>	708 424 082,52
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	-261,19		-165,92	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>-1 907 218,00</u>	<u>-1 907 479,19</u>	<u>-26 210,00</u>	<u>-26 375,92</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		410 362 502,04		708 397 706,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>446 953 179,29</u>		<u>745 035 459,94</u>

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-296 297 206,17		-296 297 206,17	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	625 246 578,06		481 706 063,19	
Pääoman siirrot	14 553 055 173,28		14 826 002 160,02	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-14 771 911 822,09</u>	110 092 723,08	<u>-14 682 461 645,15</u>	328 949 371,89
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	176 033 004,80		299 756 465,91	
Ostovelat	38 537 966,07		57 159 198,56	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	849 012,70		794 513,26	
Edelleen tilittävät erät	726 035,18		675 017,53	
Siirtovelat	7 119 757,26		6 631 726,29	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>113 594 680,20</u>	<u>336 860 456,21</u>	<u>51 069 166,50</u>	<u>416 086 088,05</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		336 860 456,21		416 086 088,05
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>446 953 179,29</u>		<u>745 035 459,94</u>

14 LIITTEET

tilinpäätöksen liite 1: selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset

- Momentin 12.33.90. Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista perustelua on täydennetty siten, että jakamattomat voittovarat budjetoidaan suoriteperusteisena.
- Momentin 33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät nimike on muutettu. Uusi nimike on Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta.
- Momentti 33.02.09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano on avattu talousarvioon.
- Momentti 33.03.87. Rokotetutkimuksen yhtiöittäminen on avattu talousarvioon.
- Momentti 33.10.58. Määräaikainen covid-19-epidemiakorvaus on poistettu talousarviosta.
- Momentin 33.50.52. Valtion korvaus sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin perustelua on täydennetty siten, että määrärahaa saa käyttää neuvontapalvelutoiminnan suorittavan valtion korvauksen maksamiseen sekä sotainvalidien neuvontapalvelutoiminnan kulujen maksamiseen.
- Momentin 33.60.30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin nimike on muutettu. Uusi nimike on Valtion rahoitus terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin.
- Momentin 33.60.32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen nimike on muutettu. Uusi nimike on Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen.
- Momentin 33.60.36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi perustelua on täydennetty siten, että määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseksi saamelaiskäräjien kautta saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi ja kehittämiseksi.
- Momentin 33.60.35. Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon perustelua on täydennetty siten, että hyväksyttävä opiskelijakohtainen kustannus vuonna 2021 on 310,90 euroa ja hyväksyttävät opiskeluterveydenhuollon kokonaiskustannukset arvioilta 81.600.000 euroa.
- Momentin 33.60.38. Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin perustelua on muutettu siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 1.155.000 euroa covid-19-testauksesta ja jäljittamisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtionavustuksina kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle ja enintään 400.000.000 euroa valtionavustuksina kunnille, kuntayhtymille ja Ahvenanmaan maakunnalle muiden covid-19-kustannusten korvaamiseen. Momentin päätösosassa vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa on luonteeltaan kirjoitusvirheeseen verrattava ilmeinen virhe. Virhe koskee kohtaa, jonka mukaan määrärahaa saa käyttää enintään 1.155.000 euroa covid-19-testauksesta ja jäljittamisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtionavustuksina kunnille ja kuntayhtymille, kun määrärahaa on tarkoitettu saatavan käyttää enintään 1.155.000.000 euroa kyseiseen tarkoitukseen. Asia on huomioitu korjauksena hallituksen esityksessä vuoden 2022 ensimmäiseksi lisätalousarvoksi.
- Momentin 33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen perustelua on muutettu siten, että määrärahaa saa käyttää kunnille myönnettäviin avustuksiin lasten, nuorten ja perheiden palveluihin koronavirustilanteen vaikutusten vähentämiseksi.
- Momentti 33.60.61. EU:n rahoitus kestävän kasvun ohjelmaan on avattu talousarvioon.
- Momentille 33.70.20. Rokotteiden hankinta perustelua on muutettu siten, että määrärahaa saa käyttää tartuntatautilain (1227/2016) 44 §:n ja 45 §:n perusteella maksutta toimitettavien rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta ja käytön ohjeistamisesta molemmilla

kotimaisilla kielillä, kansallisen rokotusohjelman rokotusten epidemiologisten ja immunologisten vaikutusten, kattavuuden ja turvallisuuden selvittämisestä sekä niiden seuranta järjestelmien kehittämisestä, velvoitevarastoinnista, rokotejakelu järjestelmästä sekä muiden yleisen rokotusohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

Valuuttakurssit muutettaessa ulkomaanrahan määräisiä saamia ja velkoja Suomen rahaksi

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamia. Ulkomaanrahan määräiset velat eivät ole olennaisia, joten niitä ei ole muutettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Velat on muutettu euromääräisiksi tapahtuman syntymispäivän kurssin mukaisesti ja syntyvät kurssierot käsitellään maksuperusteisesti.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet eivät ole olennaisilta osin muuttuneet eivätkä vaikuta tilikauden tuotto- ja kulujäämään eivätkä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden oikaisut, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Ei esitettävää tietoa.

Tilinpäätöstietojen vertailtavuus edelliseen vuoteen

Ei esitettävää tietoa.

Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Ei esitettävää tietoa.

tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	41 601 754,68	44 618 000	28 377 708,44		43 861 050,32				41 954 181,38	
	Bruttotulot	7 790 754,68	8 600 000	7 843 050,32		7 843 050,32				7 854 450,32	
	Nettomenot	33 811 000,00	36 018 000	20 534 658,12	15 483 341,88	36 018 000,00	0,00	13 565 072,94	49 583 072,94	34 099 731,06	15 483 341,88
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	100 000,00									
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	100 000,00	0				0,00	0,00	0,00		0,00
33.20.52. Valtionosuus työtömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	1 642 725 000,00	1 576 990 000	1 450 100 000,00		1 450 100 000,00					
	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00					
	Nettomenot	1 642 725 000,00	1 576 990 000	1 450 100 000,00		1 450 100 000,00	126 890 000,00				

tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	27 500 000	254 453,56	1
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonsäveromenot	27 500 000	254 453,56	1
Pääloukat yhteensä	27 500 000	254 453,56	1

tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		10 000 000,00
Vuosi 2019		10 000 000,00
28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuotavuuden edistäminen	6 000 000,00	
28.70.05.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimus	4 000 000,00	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		486 121 940,01
Vuosi 2019		3 635 553,36
33.03.25. Kansallinen genomikeskus, kansallinen syöpäkeskus ja lääkekehityskeskus	3 000 000,00	
33.60.30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin	166 817,26	
33.60.31.02. YTHS toiminnan kehittämiseen	250 000,00	
33.60.31.03. Lastenasiantalo- toimintamallien käynnistämiseen	18 636,25	
33.60.65. Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistaminen	200 099,85	
Vuosi 2020		482 486 386,65
33.10.58. Määräaikainen covid-19-epidemiakorvaus	8 434 400,00	
33.60.35.01. Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuollon investoinnit	27 908,36	
33.60.35.02. Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen	42 727,00	
33.60.38.01. Korvaus covid-19-testauksen kustannuksista julkiseen terveydenhuoltoon	144 337 087,08	
33.60.38.02. Korvaus covid-19-pandemian välittömistä sosiaali- ja terveydenhuollon lisäkustannuksista Ahvenanmaalle	5 991,50	
33.70.22.01. Tartuntatautien valvontaan	68 711,41	
33.70.22.03. Pandemiatilanteen edellyttämien suojavarusteiden ja -laitteiden, terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden sekä lääkkeiden hankintaan	329 297 345,61	
33.80.41. Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin	272 215,69	
Pääloukat yhteensä		486 121 940,01
Vuosi 2019		13 635 553,36
Vuosi 2020		482 486 386,65

tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	31 048 807,30	28 572 614,19
Palkat ja palkkiot	30 593 246,18	28 073 081,71
Tulosperusteiset erät	5 040,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	450 521,12	499 532,48
Henkilösivukulut	5 535 205,57	5 042 727,93
Eläkekulut	4 899 764,97	4 542 717,55
Muut henkilösivukulut	635 440,60	500 010,38
Yhteensä	36 578 972,87	33 615 342,12
Johdon palkat ja palkkiot, josta	3 899 882,31	3 693 586,78
- tulosperusteiset erät	5 040,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 326,00	1 940,00
Johto	1 846,00	1 700,00
Muu henkilöstö	480,00	240,00

tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2021	2020	Muutos 2021–2020
Korot euromääräisistä saamisista	105 348,73	23 078,82	82 269,91
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	-63,14	63,14
Osingot	60 000 000,00	30 000 000,00	30 000 000,00
Muut rahoitustuotot	-10,00	-4 952,72	4 942,72
Rahoitustuotot yhteensä	60 105 338,73	30 018 062,96	30 087 275,77
Rahoituskulut	2021	2020	Muutos 2021–2020
Korot euromääräisistä veloista	76,18	116,10	-39,92
Rahoituskulut yhteensä	76,18	116,10	-39,92
Netto	60 105 262,55	30 017 946,86	30 087 315,69

tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2021						31.12.2020	
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeraa- mattomat osakkeet ja osuudet			17 818 797,65			60 000 000,00		17 818 797,65
Alko Oy	10 000 000		16 818 792,65	100,0		60 000 000,00		16 818 792,65
STUK International Oy	1 000		1 000 000,00	100,0		0,00		1 000 000,00
FinnHEMS Oy	100		5,00	100,0		0,00		5,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			17 818 797,65			60 000 000,00		17 818 797,65

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2021	Kirjanpitoarvo 31.12.2020
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	18 499 964,76	18 499 964,76
FinnHEMS Oy	18 499 964,76	18 499 964,76
Yhteensä	18 499 964,76	18 499 964,76

tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Ei voimassa olevia takauksia.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2021	Voimassa 31.12.2020	Voimassa Muutos 2021–2020	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2021
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	27 000 000,00	0,00	27 000 000,00	10 300 000 000,00
Poikkeusolojen vakuutustakuu vakuutuslaitoksille ¹⁾	0,00	0,00	0,00	10 000 000 000,00
<i>Laki poikkeusolojen vakuutustakuusta (408/2007)</i>				
Covid-19-rokotteiden vakuutustakuut ²⁾				300 000 000,00
Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö VNp 14.1.2021 ³⁾	27 000 000,00	0,00	27 000 000,00	
<i>Laki valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi (1058/2020)</i>				
Takuut yhteensä	27 000 000,00	0,00	27 000 000,00	10 300 000 000,00

¹⁾ Käytettävissä olevana enimmäismääränä esitetään poikkeusolojen vakuutustakuusta annetun lain (408/2007) mukainen valtion vastuun enimmäismäärä.

²⁾ Eduskunta hyväksyi lain valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi 11.12.2020. Laki tuli voimaan 1.1.2021. Lain tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-taudin ehkäisemiseksi tarkoitetut rokotteet pysyvät vastavan vakuutusturvan piirissä kuin muut lääkkeet ja rokotteet. Lain mukaan valtioneuvosto voi myöntää määräämällänsä ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta valtiontakuun (vakuutustakuun) vakuutusyhtiön antamalle henkilövakuutukselle sitä osin kuin siitä korvataan covid-19-tautiin sairastumisen ehkäisemiseksi Suomessa annettavien rokotteiden aiheuttamia henkilövahinkoja. Vakuutustakuu voidaan antaa ainoastaan, jos olosuhteisiin nähden asianmukaista jälleenvakuutusta ei ole saatavilla ja se voidaan antaa enintään kalenterivuodeksi kerrallaan. Yhdelle vakuutusyhtiölle myönnetyn vakuutustakuun perusteella valtion vastuun määrä voi olla enintään 30 milj. euroa kalenterivuotta kohti. Myönnettyjen vakuutustakuiden yhteenlaskettu vastuu saa olla samanaikaisesti enintään 300 milj. euroa.

³⁾ Valtioneuvosto on 14.1.2021 tekemällään päätöksellä antanut 27 milj. euron suuruisen vakuutustakuun Suomen Keskinäiselle Lääkevahinkovakuutusyhtiölle covid-19-rokotteiden vakuuttamiseksi ajalle 1.1.2021–31.12.2021.

Takaukset ja takuut yhteensä	27 000 000,00	0,00	27 000 000,00	10 300 000 000,00
-------------------------------------	----------------------	-------------	----------------------	--------------------------

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätös- päivän kurssi	
	€	%	€	
Euro	27 000 000,00	100,0	1,0000	
Yhteensä	27 000 000,00	100,0		

Muut monivuotiset vastuut

Ei esitettävää tietoa.

tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 13.

tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

15 ALLEKIRJOITUS

Tilinpäätöslaskelmat ja toimintakertomus on hyväksytty Helsingissä 28.helmikuuta 2022.

Hanna Sarkkinen

Aki Lindén

Thomas Blomqvist

Sosiaali- ja terveysministeri

Perhe- ja peruspalvelu-
ministeri

Pohjoismaisen yhteistyön
ja tasa-arvon ministeri

Kirsi Varhila

Kansliapäällikkö

Tilintarkastajan merkintä

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

